Cena egz. 20 groszy. **Dziś dodatek powieściowy.** 14 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika" dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 1 w Gdyni, Starowiejska 19.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.01 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315 — Oddział w Bydgoszczy 1299. | Założyciel Jan Teska. | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 218. | BYDGOSZCZ, sobota dnia 21 września 1935 r. | Rok XXIX.

Wojna włosko-angielska?

Za Abisynją stoi Anglja. Gdyby nie stała, proces zjadania państewka negusa przez mocarstwo Mussoliniego byłby bardzo prosty, bardzo krótki i bardzo nieciekawy. Ot naprzykład w północnych Indjach na granicach Beludżystanu **toczą się walki od paru miesięcy.** Anglicy zgrupowali **trzydzieści tysięcy wojska, samoloty i tanki,** ale cała ta poważna wojna kolonjalna nosi tytuł poskramiania buntowników i poza pismami angielskiemi nikt o niej w Europie nie donosi ani słowa.

Za Abisynją stoi Anglja. Brytyjska „Home-Fleet" (dosłownie: flota domowa) stacjonowana w portach macierzystych przepłynęła Gibraltar. Dalsze jej przeznaczenie na morzu Śródziemnem nie jest znane. W skład eskadry wchodzi **największy okręt bojowy świata pancernik „Hood" o wyporności 42 tysięcy tonn** (nasz „Piłsudski" jest olbrzymem a ma 15 tysięcy tonn), „Renown" o 32 tysiącach tonn i trzy mniejsze krążowniki „Orion", „Neptun", „Achilles" w towarzystwie paru tuzinów torpedowców i łodzi podwodnych.

Egipski dziennik "El Ahram" szacuje **siły Wielkiej Brytanji na Morzu Śródziemnem na 144 okrętów,** 28 z nich stoi w Aleksandrji, 20 w Palestynie, 20 w Adenie i 70 w Gibraltarze. W zestawieniu tem brak jest eskadry, która zapewne jest skoncentrowana na Malcie.

Włochy już przyznają się do 200-tysięcznej armji we Wschodniej Afryce. Czy rzeczywiście potrzeba aż tylu nowoczesnie uzbrojonych żołnierzy do zwalczenia wojowników cesarza Selassie — można wątpić. Najwyraźniej armja ta ma swą liczebnością mówić wszystkim zainteresowanym: **Precz z brudnemi łapami od naszej pieczeni...**

Transporty włoskie płyną z wzrastającem natężeniem. W ubiegłym tygodniu zaokrętowano **25 tysięcy ludzi.** „Daily Express" twierdzi nawet, że w samą niedzielę **odjechało trzydzieści tysięcy.** Ale nie do Erytrei, ani do Somali **tylko do Tripolis...** Marszałek Balbo według tego źródła ma już pod swemi rozkazami **80 tysięcy ludzi.** Ich bagnety są skierowane przeciw Egiptowi i przeciw **najważniejszemu nerwowi Imperjum Brytyjskiego — przeciw kanałowi Suezkiemu!!**

Inne depesze mówią o flocie włoskiej, która zajechała niespodziewanie do portów greckich naprzeciw angielskiej wyspy Korfu, o łodziach podwodnych również włoskich, manewrujących koło cieśniny gibraltarskiej, o olbrzymiem pogotowiu we wszystkich portach, na wszystkich wybrzeżach i **przedewszystkiem na wszystkich lotniskach Włoch.** Jakby było mało tej mobilizacji militarnej, Mussolini **zarządza mobilizację moralną,** gdyż tak należałoby nazwać wielkie zgromadzenia faszystów przewidziane na nadchodzącą niedzielę.

Okręt przeciw okrętowi, samolot przeciw samolotowi, bagnet przeciw bagnetowi. Tu Anglja ze swą olbrzymią flotą, niespożytemi środkami finansowemi i pół miljardem ludzi wszystkich ras i kolorów, a tam Włochy ożywione mocarstwowemi ambicjami **z miljonową armją i wspaniałą flotą powietrzną.** Tu stare nasycone wszystkiemi bogactwami mocarstwo, tam **młody naród łapiący rzeszki tchu na swym ubogim i przeludnionym do ostateczności półwyspie.**

A więc wojna?... Gdyby słuchać tylko oświadczeń Mussoliniego, czy głosów prasy włoskiej, trzebaby w nią uwierzyć. Korespondentowi „Matina" oświadczył Il Duce: **„Uważamy to za niesłychane, że Anglja, panująca nad światem odmawia nam ubogiego kawałeczka ziemi afrykańskiej"** i dodaje zaraz, że Włochy mogą zmobilizować 10 miljonów ludzi. Przedstawicielowi „Daily Mail" zapowiada odrzucenie propozycji komitet pięciu, a wśród chóru prasy włoskiej „Tribuna" nie waha się **nazwać Anglję więziennym strażnikiem Morza Śródziemnego.**

Ogromnie trudno wyobrazić sobie kompromis. Mussolini zasługuje na pewną wyrozumiałość, jeśli się pyta zastępcy „Morning Post": **„Czy pan sądzi, że wydaliśmy 2 miljardy lirów dla żartu?"** A przecież za tem pytaniem chowa się drugie, jeszcze groźniejsze dla Włoch i dla ich systemu rządzącego: **Czy można pół miljona chłopców zmobilizować, rozbudzić w nich ducha wojennego, a**

Polska na dwóch pierwszych miejscach.

Jaka nagroda czeka zwycięzców balonowych.

Warszawa, 20. 9. (tel. wł.). Przewidywania nasze sprawdziły się. Polska według dotychczasowych, jeszcze nie urzędowych, obliczeń zajmie w międzynarodowych zawodach balonów o puhar Gordon-Bennetta **dwa pierwsze miejsca.** Według nowych wiadomości z Rosji, balon polski **„Polonia II",** kierowany przez kapitana **Burzyńskiego** i por. **Wysockiego,** wylądował w odległości 60 klm. na północ od Stalingradu, przeleciał więc w prostej linji od Warszawy około 1.650 kilometrów.

Według dotychczasowych danych pierwsze miejsce w zawodach o puhar Gordon-Bennetta zająłby więc **kpt. Burzyński** z por. **Wysockim,** drugie miejsce przypadłoby balonowi **„Warszawa",** trzecie belgijskiemu balonowi **„Belgica",** czwarte — niemieckiemu balonowi **„Eric Deku". Puhar G.-B. przejdzie na własność Polski.**

Nagrody dla zwycięzców.

Oprócz puharu Gordon-Bennetta dla Klubu narodowego zwycięski Klub narodowy otrzymuje również nagrodę P. Prezydenta Rzplitej w postaci artystycznej plakiety srebrnej na podstawie drewnianej, według projektu art. Kasprzyckiego. Poza tem załoga otrzymuje nagrodę regulaminową w wysokości 10.000 zł i kilka mniejszych nagród honorowych. Druga zkolei załoga otrzymuje nagrodę prezydenta Warszawy, nagrodę regulaminową w kwocie 7.000 zł i dwa puhary srebrne ufundowane przez firmy prywatne. Trzeciej załodze przypadnie nagroda honorowa Aeroklubu R. P., i kwota 4.000 zł. Dla dalszych załóg przewidziane są następujące nagrody pieniężne: 4 — 2.500 zł, 5 — 1.500 zł, 6. — 1.200, 7 — 1.000 zł, 8 — 800 zł.

Poza tem zostały ufundowane następujące nagrody specjalne: nagroda zespołowa ministra komunikacji w postaci wazonu kryształowego, okutego w srebro dla Klubu narodowego, którego zespół dwóch najlepiej klasyfikowanych balonów uzyska najlepszy wynik średni (zapewne balony polskie); nagroda ministra spraw wojskowych w postaci puharu srebrnego dla najlepszego pilota wojskowego (kpt. Zbigniew Burzyński); ministra spraw zagranicznych — dwa srebrne pudełka do papierosów dla najlepszej załogi zagranicznej. Poza tem przewidziana jest nagroda L. O. P. P. dla najlepszej załogi polskiej i szereg nagród specjalnych, ofiarowanych przez różne firmy.

Samoloty sowieckie ostrzeliwują balon polski.

Kierownictwu zawodów udało się wdniu wczorajszym skomunikować telefonicznie z kapitanem Burzyńskim, który w Moskwie oczekuje na przywóz powłoki zwycięskiego balonu „Polonia II". W toku rozmowy kap. Burzyński podał o locie niezwykle ciekawe szczegóły. Balon „Polonia II" startował jako ostatni. Uzyskawszy bardzo rychło wysokość około 3.000 metrów, dostał się w prądy pomyślne, które skierowały go prosto na wschód. Wkrótce „Polonia" minęła 3 balony i dopędziła groźnego rywala belgijskiego „Belgica".

W czasie lotu nad Ukrainą „Polonia" i „Belgica" zostały zaatakowane przez eskadrę samolotów sowieckich, która chciała aeronautów polskich i belgijskich zmusić do lądowania. W końcu udało się lotników sowieckich, którzy widocznie o zawodach nie byli poinformowani, na migi poinformować, o co chodzi. Eskadra, która dała przedtem strzały ostrzegawcze z karabinów maszynowych, towarzyszyła balonom jeszcze dłuższy czas, aż wreszcie brak benzyny zmusił ją do lądowania.

„Polonia" leciała przeważnie na wysokości 2.000 metrów. W nocy z wtorku na środę balon zaczął opadać. Balastu nie było już dużo. Rozpoczęły się więc umiejętne manewry, które wzniosły balon jeszcze raz z wysokości 500 metrów na wysokość 3.000 metrów. Gdy balon minął Stalingrad (dawniej Carycyn) nad Wołgą, zabrakło już cennego piasku. Wówczas załoga wyrzuciła z kosza wszystkie rzeczy, pozostawiając tylko najniezbędniejsze. Nawet kurtki, czapki, kombinezony i t. d. trzeba było poświęcić, aby tylko utrzymać się na wysokośći 1.000 metrów i w ten sposób zyskać jeszcze kilkadziesiąt kilometrów. Kiedy wiatr zmienił kierunek i zaczął spychać balon zpowrotem na zachód, kap. Burzyński postanowił natychmiast lądować, aby nie stracić nic z uzyskanej odległości. **Balon wylądował po 57 godzinach i 54 minutach lotu i przebyciu ca 1.650 kilometrów gładko w pobliżu stacyjki kolejowej Tiszkina, położonej 60 km. na północ od Stalingradu.**

Zwycięska załoga „Polonji": kpt. Burzyński i porucznik Wysocki.

Poseł Arciszewski protestuje

przeciw fałszom prasy rumuńskiej.

Bukareszt, 20. 9. (PAT) Poseł R. P. Arciszewski przyjęty był wczoraj przez premjera Tatarescu, ministra spraw zagranicznych ad interim i w imieniu rządu polskiego **założył stanowczy protest przeciw tendencyjnym informacjom korespondentów genewskich w prasie rumuńskiej w sprawie stanowiska delegacji polskiej wobec kandydatury Rumunji do Rady Ligi Narodów** (z czego wynika, że p. Titulescu, który agitował przeciw Polsce, usiłuje obarczyć nas fałszywem oskarżeniem o zdradę! — red.)

potem tylko ze strachu przed Anglją puścić bez orężnego spotkania do domu i dać do ręki wykazy na pobieranie głodowego zaopatrzenia dla bezrobotnych, jako jedyne „podziękowanie" ojczyzny za najczęściej ochotnicze zaciągnięcie się pod sztandary??...

Gdy popełniono zbrodnię, śledztwo w myśl starej rzymskiej zasady kieruje się po linji: Cui prodest? Do takiego zabijania ludzi en gros, jakiem jest wojna trzeba również, aby przynajmniej jedna strona „miała w tem interes". Wyprawa abisyńska jest z tego punktu widzenia całkowicie zrozumiała, ale wojna włosko-angielska?

Dla Włochów droga do Addis-Abeby wieśćby musiała nie po trupach wojsk negusa, **tylko po... wrakach „Home-Fleet"**, a wśród niej pancernika „Hood", który może każdą jednostkę floty włoskiej rozstrzelać na odległość, sam będąc dla jej artylerji nieosiągalny, a taka droga nie wydaje się być usłaną zbyt miękkiemi i wonnemi różami! Wprawdzie można sobie wyobrazić, że marsz. Balbo zaatakuje Egipt, ale już **znacznie trudniej byłoby fantazjować na temat sukcesów armji wschodnio-afrykańskiej pozbawionej wszelkiego dowozu z ojczyzny.**

Lecz i Anglicy pozytywnego interesu zrobić nie mogą. O utrzymaniu komunikacji na morzu Śródziemnem wobec ataków włoskich łodzi podwodnych i samolotów nie można marzyć. Rzucenie paru pocisków na porty lub miasta nadmorskie, też się zbyt nie rentuje. Ryzykować starcie zbrojne z wystawieniem na pierwszą linję okopów tak newralgicznego punktu, **jak mocno z brytyjskich rządów niezadowolonego Egiptu,** nie wydaje się zbyt wskazane.

Ponadto cała ta awantura, jeśli Londyn chce wierzyć Rzymowi ma być wywołana **tylko w celu rozpalenia wojny europejskiej,** wojny, o której nikt nie potrafi powiedzieć, **po czyjej stronie opowiedzą się dalsi partnerzy.**

Zostaje tylko jedyny wniosek, że wielki wrzask czyniony dookoła zatargu włosko-angielskiego wynika tylko **z wzajemnej chęci zastraszenia się.** Dla karciarzy przekonywujące będzie porównanie do pokera. Jeden partner ma cztery asy, a drugi czterech królów i licytują się w przekonaniu, że mają lepsze karty od przeciwnika. Ale cały figiel polega na tem, że i obserwatorzy nie widzą dobrze kart.

Włosko-angielskie starcie nerwów zapowiada się ciekawie. Z jednej strony chłód, rozwaga i wyraźne opóźnianie decyzji, widoczne choćby z tego, że flota angielska wyruszyła przynajmniej o miesiąc za późno. Z drugiej południowy temperament, poczucie żelaznej konieczności i nastroje czterdziestopięciomiljonowej ludności, które korespondent „Timesa" określił, że myślą i czują jak **„figli di mamma"** — jak synowie jednej mamy, a raczej — pamiętając o Mussolinim — **jednego taty!!**

St. Strąbski.

—::—

Stan wody na Wiśle dnia 20 września: Zawichost 1.22, Warszawa 1.28, Płock 1.09, Fordon 1.28, Toruń 1.28, Chełmno 1.14, Grudziądz 1.40, Korzeniowo 1.64, Piekło 80, Tczew 81, Einlage 2.26, Schievenhorst 2.48.

Liga Narodów nie traci głowy.

Zamiast komitetu pięciu powoła komitet... dziewiętnastu!

Paryż, 20. 9. (PAT) Korespondent genewski „Le Temps" wobec ewentualnej odmownej odpowiedzi Włoch zastanawia się nad tem, **jaka będzie dalsza rola Rady Ligi Narodów.** Przypuszcza on, iż zgodnie z art. 15 paktu Rada przystąpi do redakcji raportu końcowego, który będzie miał znaczenie formalnego zalecenia, wystosowanego przez Ligę Narodów do stron zainteresowanych. Raport ten może być już gotowy w przyszły wtorek. Przedstawiony on będzie na posiedzeniu Rady, w którym Włochy nie wezmą udziału.

Następnie możliwe są dwie ewentualności. Zgodnie z życzeniem Anglji Rada Ligi Narodów obradowałaby permanentnie **w oczekiwaniu rozpoczęcia przez Włochy kroków wojennych przeciw Abisynji.** Wśród wielu delegacyj na zgromadzenie lansowana jest jednak koncepcja, aby również i zgromadzenie Ligi Narodów uznało się za obradujące w permanencji.

Druga ewentualność oparta jest **na** precedensie, jaki miał miejsce w czasie konfliktu chińsko-japońskiego. Wówczas to nadzwyczajne zgromadzenie Ligi Narodów powołało stały **komitet, złożony z 19 członków, który miał za zadanie czuwania nad rozwojem wypadków w Mandżurji.** Obecnie Rada mogłaby zastosować tę samą metodę i wyłonić komitet, a po przyjęciu raportu końcowego rozejść się. Ta procedura wydaje się wielu najskuteczniejszą, gdyż **pozwala na podjęcie rokowań pojednawczych nawet po rozpoczęciu wrogich kroków.** Jednak należy zaznaczyć, że ta druga ewentualność napotyka na opór zwolenników **natychmiastowej akcji Ligi Narodów** w ramach paktu z uwzględnieniem artykułu o sankcjach.

Niema wiele nadziei.

Londyn, 20. 9. (PAT). Prasa dzisiejsza zapatruje się pesymistycznie na możliwości przyjęcia przez Mussoliniego raportu 5 za podstawę do dyskusji. Podkreślają, że w Genewie **zupełnie znikły nuty ugodowego załatwienia.** Równocześnie dzienniki podkreślają, że Mussolini po dokładnem zbadaniu projektu zamierza udzielić odpowiedzi. Baron Aloisi w rozmowie z Lavalem miał dać do zrozumienia, że sankcje gospodarcze nie byłyby uważane w Rzymie za akt nieprzyjaźni, pociągający za sobą wojnę. Dzienniki podkreślają, że Francja w danej chwili **jest bardziej skłonna podtrzymywać jednolity front z Wielką Brytanją.**

Korespondent rzymski Morning Post dowiaduje się, że projekt kontroli nad Abisynją przez jedno mocarstwo, t. j. przez Włochy z odpowiedzialnością wobec Ligi a nawet zachowaniem suwerenności Abisynji, aczkolwiek niekoniecznie z obecnym cesarzem, ma **pewne szanse przyjęcia.**

Giełda paryska reaguje zniżką na alarmy wojenne.

Paryż, 20. 9. (PAT) Giełda paryska była wczoraj widownią poważnej **zniżki, która objęła wszystkie walory.** Tendencja zniżkowa, ujawniająca się od kilku dni wczoraj nabrała specjalnie na sile. Koła giełdowe tłumaczą popłoch w dalszym ciągu niepewną sytuacją międzynarodową i groźnemi pogłoskami alarmowemi, szerzonemi jak mówią w celach spekulacji. Nabywcy zachowywali taką rezerwę, iż transakcje z trudem dochodziły do skutku przy wielkich stratach. Renty straciły od 55 centów do 1 franka 65 centów. Akcje przemysłowe straciły od 25 do 50 punktów. Bank Francji spadł o 475 punktów do 8.730 punktów. **Akcje kanału Suezkiego straciły 575 punktów do 16.430 pkt.** Poważna zniżka objęła również papiery egipskie. Zniżkę tę notowano oficjalnie. W kulisach była ona znacznie większa.

Są przeciwni, ale propozycję zbadają.

Londyn, 20. 9. (PAT) Rzymski korespondent agencji Reutera podaje oświadczenie, złożone wczoraj wieczorem przez miarodajną osobistość, która **podkreśliła, że propozycje komitetu pięciu są dla Włoch w każdym razie nie do przyjęcia.** Zapatrywania Włoch na Abisynję **nie zmieniły się** i nie zmienią się. Włochy nie mogą zgodzić się na dzielenie mandatu z innemi państwami, gdyż byłoby to **niepraktyczne (!)** Korespondent zaznacza, iż to kategoryczne stanowisko jak sądzą w Rzymie, nie oznacza jednak, **by Włochy nie miały zbadać propozycyj.**

Awantura hitlerowska w Zabrzu

Wymiana strzałów między policją a hitlerowcami.

Katowice, 20. 9. Na Śląsku Opolskim wielkie wrażenie wywołała krwawa awantura, urządzona przez hitlerowców w Zabrzu. W kawiarni „Metropol" obchodzili hitlerowcy 10-tą rocznicę założenia partji narodowo-socjalistycznej. Na uroczystość zaproszono wszystkich tych członków, którzy przed 10 laty wstąpili do partji oraz obecnych kierowników ruchu hitlerowskiego na Śląsku Opolskim. Z Wrocławia przybył nadprezydent Wagner.

Hitlerowcy raczyli się obficie trunkami, poczem po pijanemu przyszło do sprzeczki z kelnerami o zapłatę. Miejscowy „Sturmführer" hitlerowski, nazwiskiem Czech, poranił ciężko sztyletem jednego z kelnerów. Przewieziony do szpitala kelner, nazwiskiem Kabus, zmarł z odniesionych ran.

Wezwana telefonicznie policja musiała stoczyć z hitlerowcami w kawiarni „Metropol" formalną walkę. Uzbrojeni w rewolwery, sztylety i noże hitlerowcy stawili policji zbrojny opór. Z wielkiemi trudnościami dokonano rozbrojenia hitlerowców i 8 z nich aresztowano.

Władze zabroniły prasie miejscowej pisać o krwawem zajściu i wydały polecenie zatuszowania całej afery. Aresztowanych hitlerowców zwolniono z aresztu a jednego z policjantów, który odniósł się do awanturników hitlerowskich „z niedostatecznym szacunkiem", wydalono ze służby. „Sturmführer", który zamordował kelnera, znajduje się na wolności.

Znamienną rolę w swoistej likwidacji krwawej awantury odegrał burmistrz Zabrza, Filusch, który jest głównym kierownikiem lokalnej organizacji hitlerowskiej. (r)

—::—

Trzęsienie ziemi.

Tokio, 20. 9. (PAT) Według doniesień z Hakodate, wyspa Hokkaida nawiedzona została **silnem trzęsieniem ziemi.** Wobec przerwania linij telefonicznych i telegraficznych **brak szczegółów katastrofy.**

Czy Anglja zastosuje sankcje wojskowe?

Paryż, 20. 9. (PAT) Nastrój paniki, jaki zapanował wczoraj na giełdzie porannej przypisują dzienniki informacjom **o ewentualnem zastosowaniu przez wielką Brytanję sankcyj wojskowych.**

Gotowi do walki z Włochami.

Rzym, 20. 9. (PAT) Donoszą z Dżibutti, że **negus wysłał proklamację, wzywającą ludność, aby była gotowa do walki z Włochami.**

W sobotę Włochy zadecydują?

Rzym, 20. 9. (PAT) Rada ministrów **zbierze się w sobotę o godz. 10.**

Ponowny przegląd poborowych.

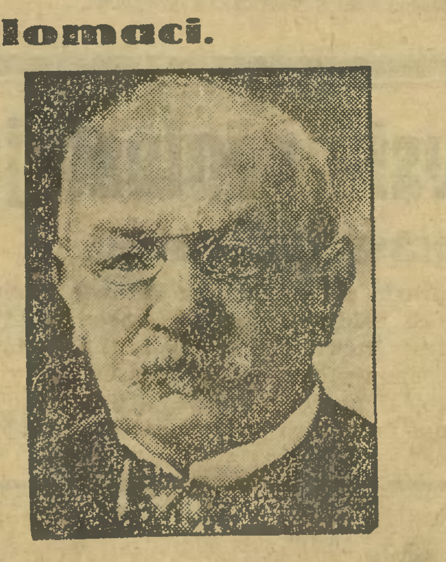
Londyn, 20. 9. (PAT). Agencja Reutera donosi z Rzymu, że **wszyscy poborowi roczników 1911—1915, którzy zostali zwolnieni ze względów zdrowotnych od służby wojskowej, mają ponownie stanąć przed komisjami poborowemi.**

Zmarli dyplomaci.

PREMJER RZĄDU JUGOSŁOWIAŃSKIEGO MARINKOWICZ †

Poprzedni premjer rządu jugosłowiańskiego i minister spraw zagranicznych dr. Marynkowicz, jeden z najwybitniejszych polityków, zmarł w Belgradzie.

JULES CAMBON †

Głośny swego czasu dyplomata i długoletni ambasador francuski w Berlinie, Jules Cambon zmarł w Vevey nad jeziorem genewskiem. Żył lat 91.

Włosi prą do wojny

i zbroją się na wszystkich frontach

Korespondent rzymski „Paris Soir" donosi, że w oficjalnych kołach włoskich **uważają za wykluczoną możliwość znalezienia dyplomatycznego rozwiązania konfliktu.** Propozycje komitetu pięciu są nie do przyjęcia. Włochy nie przyjmują rozwiązania, któreby ich **pozbawiało absolutnej kontroli nad państwem abisyńskiem, jego administracją i policją.** Mussolini odrzuca zasadę zbiorowego mandatu. Fakt, że **baron Aloisi nie został wezwany przez Mussoliniego do złożenia szczegółowego sprawozdania** z przebiegu rokowań genewskich, w politycznych kołach rzymskich komentują jako wysoce niepokojący.

Ambasador francuski de Chambrun odbył dłuższą rozmowę z włoskim podsekretarzem stanu Suvichem. Rozmowa ta jednak nie dała żadnych pozytywnych rezultatów. **W kołach dyplomatycznych stracono więc nadzieję uniknięcia wojny włosko-abisyńskiej.** Rząd włoski zwiększył swe przygotowania wojenne i to nietylko w Afryce wschodniej **ale i w głębi kraju.** M. in. zostały ustawione **działa przeciwlotnicze na wybrzeżu Sycylji w okolicy Neapolu.** Według nieskontrolowanych pogłosek, część floty włoskiej, która miała z Genui odpłynąć do Afryki wschodniej **została wysłana do Libji celem obrony kolonij północno-afrykańskich.**

Co w trawie piszczy...

(Dokończenie).

Rzecz jasna, że niepotrzebni będą posłom sekretarze osobiści. Bo i poco? Do utrzymywania kontaktu z wyborcami? A w jakimże celu będzie poseł korespondował z wyborcami? Protekcja powinna mu być obca. Jakąż inną pomoc może dać poszczególnemu wyborcy? Człowiecze — masz Boga w sercu, nie okłamuj sam siebie i innych. Łobuz warszawski powiedziałby: nie zawracaj mi gitary swemi listami. Cała ta korespondencja będzie w większej części zbyteczna, marnowaniem papieru i czasu. Poseł będzie miał dosyć okazji, gdy tylko zechce, zetknąć się z jednostką, czy z grupą wyborców. Zatem — i na zrezygnowaniu z sekretarzy będą mogli posłowie poczynić pewne oszczędności.

A teraz dalej! Szukajmy innych źródeł dochodu na walkę z bezrobociem.

Skoro posłowie sami sobie obetną pobory, będą mieli prawo obcinać tym wszystkim dygnitarzom państwowym, których pobory przekraczają diety poselskie. Jestem pewny, że będzie tego również spora gromada. (Uboczne dochody bywają często bardzo duże i tym należałoby się dobrze przyjrzeć, bo one odgrywają często w wielu sprawach większą rolę niż się przeciętnemu obywatelowi śniło. — Red.) Napewno więcej niż posłów. W dzisiejszych czasach kryzysowych, przy tem coraz bardziej zamierającem życiu gospodarczem nie możemy sobie absolutnie pozwolić na wypłacanie poborów w tysiącach z tysiącami złotych dodatków. Jeżeli chcemy stosunki uzdrowić, musimy pasa przycisnąć. Trzeba na pewien czas zrezygnować z tych luksusowych wyjazdów jak i przyjęć reprezentacyjnych o wątpliwej nieraz dla nas korzyści. Jesteśmy narodem gościnnym. Obyśmy pozostali wierni tej cnocie. Ale wedle stawu grobla. Czem chata bogata, tem gościowi rada. Napewno nasi naprawdę życzliwi sąsiedzi zagraniczni nie obrażą się na nas, a raczej pochwalą. W skutecznej walce z kryzysem wzorować się na nas będą. A za pieniądze w ten sposób zaoszczędzone, jakąż armję robotników zatrudnić można! To już nie tysiące, ale dziesiątki tysięcy żywicieli rodzin ze spokojem spoglądać będą w przyszłość.

Widzę atoli już z jednej strony kwaśne miny i pewne oziębienie patrjotyczne u naszych dygnitarzy, u których często patrjotyzm — to wypchany portfel — ale z drugiej strony długi korowód robotników, wesoło dążących do pracy. Ten widok jest mi milszy i dla państwa korzystniejszy.

Zkolei zabierzmy się do kieszeni **rozmaitych dyrektorów państwowych czy prywatnych przedsiębiorstw i baronów węglowych i cukrowych,** tych hien w ludzkiem ciele, pasorzytujących na naszym organiźmie państwowym. Im to bowiem już nie dziesiątki, ale setki tysięcy zł miesięcznie nie wystarczają na zaspokojenie ich osobistych wymagań. To już grzech do nieba o pomstę wołający, aby w czasie, kiedy tym najzdrowszym warstwom społeczeństwa nie stać na zapewnienie swym dzieciom najniezbędniejszego utrzymania — ci służalcy molocha rzucają miljony na utrzymanie nowoczesnych haremów. Czas już najwyższy, by bez litości zabrać się do ich skóry, nim resztę krwi z nas wyssają.

Napiętnować należy i tych zdrajców Ojczyzny naszej, **którzy umieszczają swoje kapitały zagranicą,** dając tem samem pracę obcemu robotnikowi. Presją zmusić ich trzeba do wycofania kapitałów. Niech one będą sokiem ożywczym naszego państwa.

Ograniczyćby należało liczbę zbędnych samochodów służbowych, które wiele grosza pochłaniają.

Tak moglibyśmy bodaj w nieskończoność wyliczać źródła dochodu na walkę z bezrobociem. Na zrealizowanie tych planów nie potrzeba wcale długiego czasu. Dziś, jutro, jednem energicznem carskiem cięciem możnaby zadać śmiertelny cios temu smokowi, któremu na imię kryzys. I zginie kryzys, zniknie i bezrobocie. Starczy na zatrudnienie nietylko naszych 295.000 bezrobotnych, ale i dla tych naszych braci, którzy za kawałkiem chleba zmuszeni są gonić po obcych państwach. Jedne 100 zł tylko! Skutek? Nadspodziewany! Przecież te 100 zł nie znikną, nie zostaną umieszczone w siennikach, ani wywędrują zagranicę, ale popłyną do kupca, piekarza, rzeźnika, młynarza, rolnika i tak w kółko będą krążyć. Pieniądz popłynie szerokim strumieniem. Ożywi całe życie gospodarcze: zastukają kilofy w zamarłych kopalniach, zazgrzytają maszyny w fabrykach niszczonych dziś zębem czasu, załomoczą rydle nad rzekami, bagnami, zaroją się i nasze drogi od samochodów. Wszyscy i wszystko popędzi radośnie naprzód. Napełniać się zaczną i nasze kasy państwowe i samorządowe. Wówczas dopiero będzie można pomyśleć i o podwyżce poborów. Polska stałaby się rajem, prawdziwem eldoradem, do którego wzdychałyby narody sąsiednich państw.

Sejm przyszły, o ile zdoła pracę powyższą wykonać, dobrze zasłuży się Ojczyźnie. Zaskarbi sobie i wdzięczność rodaków. Będzie to zarazem najsumienniejszem wcieleniem w życie testamentu wielkiego Polaka — pierwszego marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

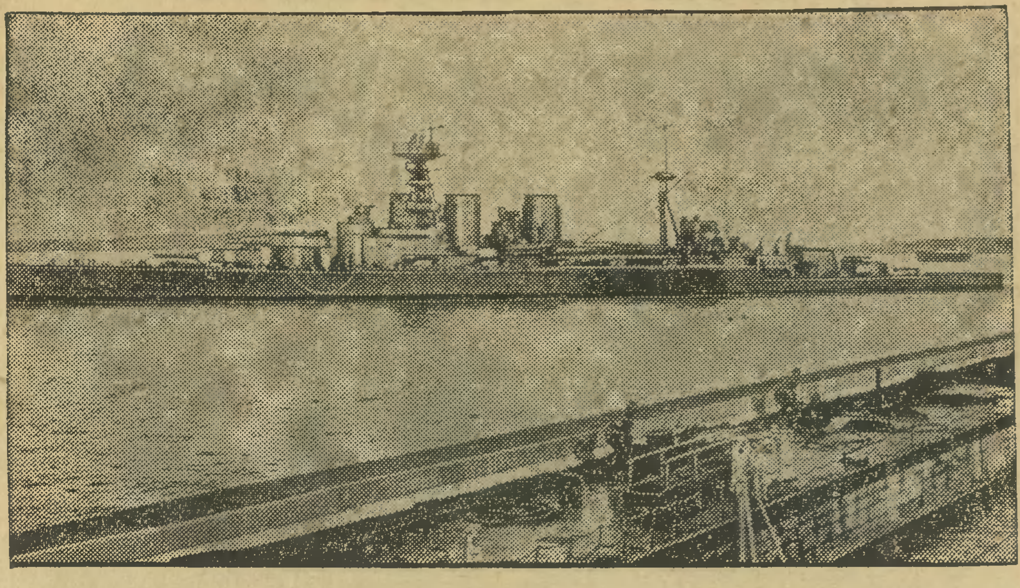
Mój Boże, jakże pięknie pisze się o tem, a jakże daleko do czynu! Czuję, że jestem „głosem wołającego na puszczy". Miną 5 lat posłowania, a bezrobocie jak jest, tak jeszcze większe będzie!

Żal mi Was — Was, Polacy bezrobotni! Cierpię z Wami!

* * *

Oto, pp. posłowie, co piszczy w polskiej trawie.

Angielska flota na Morzu Śródziemnem.

Anglja koncentruje swoją flotę na Morzu Śródziemnem. W związku z tem przybył do Gibraltaru olbrzymi krążownik „Hood", o imponującej pojemności 42.000 tonn.

Niemiecki lot alpejski.

Bern, 19. 9. (PAT) Dnia 21 bm. rozpoczyna się niemiecki lot nadalpejski. Udział w nim weźmie według dotychczasowych zgłoszeń **76 niemieckich aparatów sportowych.** W czasie tego lotu obowiązywać będą pilotów **przymusowe lądowania na specjalnych punktach kontrolnych oraz rzucanie meldunków na pływające na górskich jeziorach tratwy,** co jak przewiduje regulamin lotu, dokonywane być winno bez uprzedniego okrążania celu.

Lew się budzi w zajęczych sercach czeskich.

Morawska Ostrawa, 19. 9. (PAT). Zarząd Sokoła czeskiego wydał do swoich członków **odezwę, w której wzywa do przybycia na wielkie manifestacje antypolskie, jakie odbędą się w czeskim Cieszynie i innych miastach Śląska nad Olzą w dniu 22 września br.**

„Pokażemy naszym nieprzyjaciołom — brzmi odezwa — że **jesteśmy silni** (jak tchórzliwe Precliczki — red.) **i na wszystko gotowi".**

Zarząd polecił również dokonać mobilizacji na ten dzień **wszystkich środków transportowych,** będących w posiadaniu członków i sympatyków.

101)

(Ciąg dalszy).

— No, niech pan go zdejmie — ruszył ramionami urzędnik policji. — Zaraz się przekonamy...

Stachowiak usłuchał. Właśnie do tego zmierzał, by w obecności przedstawiciela władz przekonać się, że nie mylił się, że istotnie w krawat było coś wszyte.

Zdjął ów zagadkowy krawat i rozpruli go wraz z dyżurnym przodownikiem. Komiwojażera ogarnęła fala radości i poczucie dumy z samego siebie. gdy pod palcami ich zaszeleścił papier i gdy dyżurny przodownik, którego sceptyczny wyraz twarzy zmienił się natychmiast, położył na stole kilka małych arkusików bibułki, pokrytej mikroskopijnem niemal pismem.

Dyżurny przodownik rzucił znaczące spojrzenie Stachowiakowi i podniósł bibułki do oczu, lecz zaraz z pewną niechęcią odłożył je zpowrotem. Agent pomorskiej firmy zrozumiał ten gest niechęci. Domyślił się, że bibułki te były zapisane niemieckim tekstem i że policjant nie znał tego języka.

— Niech pan pozwoli... — rzekł i nie czekając na pozwolenie jął czytać, choć nie miał już żadnych wątpliwości, co do rodzaju swego odkrycia.

Przebiegł wzrokiem kilka tylko zdań i już wiedział dosyć. Reszta nie należała do niego.

— Panie przodowniku, — ozwał się — tu są notatki o silnikach do samolotów i inne szczegóły, stanowiące tajemnice wojskowe...

— Szpieg? — wyszeptał wytrącony z równowagi policjant.

— Szpieg. — potwierdził Stachowiak.

Komiwojażera zatrzymano w komisarjacie. Dyżurny przodownik udał się natychmiast do komisarza z dowodami rzeczowemi w postaci krawata i znalezionego w nim raportu szpiegowskiego. Komisarz policji był w latach wojny oficerem, co pozwoliło mu tem łatwiej ocenić wagę niespodziewanego odkrycia. Zadźwięczały telefony między komisarjatem, a drugim oddziałem sztabu... Rozmowy zresztą trwały krótko. Wkrótce przed bramą domu, gdzie mieścił się komisarjat, zatrzymał się samochód z dwoma oficerami, delegowanymi przez drugi oddział. Zarzucili oni Stachowiaka gradem pytań, zbadali jego dokumenty, poczem w gorączkowem tempie zapoznali się z treścią niemieckiego tekstu, którym pokryte były bibułki. Potem jeszcze jeden krótki telefon do szefostwa wywiadu. I krótka, twarda odpowiedź:

— Aresztować natychmiast.

Jakkolwiek tempo pracy było szybkie, od momentu, kiedy Wojciech Stachowiak opuścił hotel przy ulicy Chmielnej, do chwili, kiedy padł ten rozkaz, upłynęła przeszło godzina.

Profesor Wrangel zawodolony, że spadł mu ciężar z głowy, zabierał się właśnie do wyjścia z hotelu, gdy do drzwi jego pokoju zapukano.

Powiedział „proszę" i w drzwiach stanął niski mężczyzna o przywiędłej twarzy.

— Profesor Wrangel? — zapytał wprawdzie po polsku, jednakże z wybitnym cudzoziemskim akcentem.

— Tak — odparł krótko agent wywiadu i nagle ogarnął go niewytłumaczony niepokój. Nie wierzył w przeczucia i śmiał się z nich, ale to właśnie było przeczucie. To było ostrzeżenie, że coś zagraża, że czai się niebezpieczeństwo. Jakie? Tego Wrangel nie wiedział, ale aż nazbyt szybko miał się o tem dowiedzieć.

Gdy potwierdził kim jest, po wąskich wargach przybyłego przemknął przyjazny uśmiech i niski mężczyzna ozwał się już tym razem po niemiecku:

— Guten Morgen, Herr Professor. Da bin ich...

Słowa te padły, jak uderzenie gromu. Ale gorsze od słów było to, co nastąpiło teraz.

Mężczyzna o przywiędłej twarzy rozpiął futrzany kołnierz palta i profesor Wrangel ujrzał...

Ujrzał krawat. Krawat taki sam, jak jego, taki sam, jaki wymienił przed godziną z tamtym mężczyzną, napotkanym w hotelowej poczekalni.

Przez chwilę Wrangel nic nie rozumiał, aż wreszcie stanęły mu przed oczyma wszystkie szczegóły niedawnej zamiany krawatów. Tej nieszczęsnej, przeklętej zamiany. Przypomniał sobie dziwną niemrawość osobnika, zabranego z hallu, niemrawość, która w istocie była zaskoczeniem. Potem uświadomił sobie zachowanie nieznajomego, gdy wymieniali krawaty. Tamten nie tytułował go profesorem, podczas gdy ten...

Szpieg wahał się jeszcze. Wahał się z rozstrzygnięciem, czy to, co stało się poprzednio, było okropną pomyłką, czy też to. co działo się teraz było — prowokacją. Ale wahanie to trwało przez jedne mgnienie oka. Instynktem człowieka zagrożonego nagłem, a śmiertelnem niebezpieczeństwem, rozpoznał prawdę. Prawda ta była druzgocząca...

Oto przypadkowo w hotelu zjawił się tego dnia — akurat tego fatalnego piątku — ktoś trzeci, kto miał taki sam krawat — krawat o takim samym deseniu i kolorze, co krawat, jaki on miał wymienić z łącznikiem niemieckiego wywiadu. I on — on, Anatol Wrangel! — lis nad lisy, spryciarz nad spryciarze, popełnił omyłkę, której skutków niesposób było przewidzieć. Krawat, zawierający raport dla centrali, dał jakiemuś obcemu mężczyźnie, który okazał się tak przebiegłym, że nie protestował, nie wyjaśniał niczego, lecz oddalił się, jakby nigdy nic.

(Ciąg dalszy nastąpi).

W pogoni za niewiernym małżonkiem.

Żyłka włóczęgoska, czy intryga matki rozdzielała małżeństwo.

Niezwykła skarga wpłynęła w tych dniach do jednego ze sądów nowojorskich. W charakterze powódki wystąpiła córka markiza de Montglat, pozwanym jest jej mąż Piotr Upton Muir, z powołania powieściopisarz, z zawodu międzynarodowy włóczykij, któremu nie jest obcy żaden zakątek na kuli ziemskiej

Była to miłość od pierwszego wejrzenia — pisze córka markiza w swej skardze — Poznaliśmy się w Berlinie i już w krótki czas potem stanęliśmy przed ołtarzem. Ale już w kilka tygodni potem ogarnął go nagle ów charakterystyczny niepokój, który potem jeszcze niejednokrotnie u niego zauważyłam. **Bez jednego słowa opuścił mnie pewnego dnia w jakiejś miejscowości, nie zostawiwszy mi ani grosza.** Ponieważ go jednak kochałam i wiedziałam, że nie jestem mu obojętna, szukałam go tak długo, aż go znalazłam. Kiedym go wreszcie znalazła gdzieś w Europie, czy gdzieindziej, żyliśmy znowu ze sobą przez jakiś czas w idealnej harmonji, aż znowu pewnego dnia ogarnęła go gorączka i „gra" zaczynała się od początku. Tak było wiele lat temu. Dziś jest już pani Muir zbyt zmęczona, żeby uganiać się za swoim **wietrznym małżonkiem.** Ona, która ongiś, jako koronowana piękność paryska, obracała się w najlepszych kołach towarzyskich stolicy Francji, musi dziś, opuszczona przez swoich arystokratycznych krewnych, zarabiać na swoje życie, jako ekspedjentka w jednym ze sklepów nowojorskich.

Właściwym sprawcą nieszczęścia pani Muir jest jej teściowa i dlatego w skardze swej żąda opuszczona małżonka od swej teściowej pół miljona dolarów odszkodowania. Od teściowej nie od męża, którego mimo wszystko, ciągle jeszcze kocha. Matka mego męża — pisze pani Muir — groziła swemu synowi **wydziedziczeniem i skonfiskowaniem renty, jeśli się ze mną nie rozejdzie.** Nienawidziła mnie, bo byłam biedna, a ona życzyła sobie ożenić męża z jakąś księżniczką dolarów. Teraz żyje w swoim luksusowym zamku w Miami i nie troszczy się zupełnie o to, czy ja mam co jeść i gdzie mieszkać.

Wedle twierdzenia młodej pani Muir istniał ścisły związek przyczynowy między znikaniem męża, a listami, jakie otrzymywał od swojej matki. Zaznacza przytem, że gdyby miała do wyboru między pół miljonem dolarów, a Piotrem Muir, niewątpliwie wybrałaby tego ostatniego. Zdaje sobie przytem sprawę, że Piotr Muir nie zrezygnowałby ze swych ekstrawaganckich ucieczek.

Kiedy naprzykład pewnego razu mieszkali w Brukseli i byli bardzo szczęśliwi, Piotr Muir znikł jednego dnia, jak gdyby go ziemia pochłonęła. Po trzech dniach przyszedł list od niego, w którym donosił, że ma zamiar wstąpić do Legji Cudzoziemskiej. Równocześnie radził jej zastawić biżuterję i wyjechać do Nowego Jorku, gdzie przez jakiś czas byli. Potem zrezygnował jednak z wstąpienia do Legji Cudzoziemskiej i napisał, że musi tylko pojechać do Sardynji, bo musi tam zebrać materjały do swojej nowej powieści. Prosił, by czekała na niego w Nowym Jorku.

Mrs. Muir usłuchała jego rady, ale niewierny małżonek nie myślał o dotrzymaniu swego przyrzeczenia. Upłynął rok i wkońcu cierpliwość pani Muir, która przez cały ten czas przymierała z głodu, skończyła się. Do sądu wpłynęła skarga o pół miljona dolarów odszkodowania i rozwód!

Manewry angielskie.

I w Anglji odbyły się również manewry na ogromną skalę, — największe, jakie Anglja dotąd widziała. Brało w nich udział przeszło 50 tysięcy ludzi. Na zdjęciu oddział czołgów odpoczywa po „walce".

Lew salonów niebezpiecznym złodziejem.

Niefortunny występ zagranicznego donżuana na bruku grudziądzkim.

Z Grudziądza donoszą: W tutejszym więzieniu karno śledczem osadziła policja niej. **Ottokara Fartaka, podającego się za obywatela czechosłowackiego.** Fartak wprawdzie niedawno dopiero wylądował na bruku grudziądzkim, co jednak zupełnie mu nie przeszkadzało do zawarcia całego szeregu poważnych znajomości. **Przedstawiając się jako b. pilot czechosłowacki i podróżnik szukający wrażeń po świecie, młody, przystojny dżentelmen, odznaczający się wytwornemi manierami i nienagannym krojem garniturów, z łatwością zawrócił w głowie niejednej dziewczynce.** Specjalnemi względami zagranicznego donżuana cieszyła się **pewna panienka z dobrego domu M. J.** Fartak był u nich codziennym gosciem a ostatnio uchodził już nawet za oficjalnego narzeczonego nadobnej grudziądzaneczki. Fartak, wykorzystując okazywane mu zaufanie, bezceremonjalnie **zabrał matce swej „wybranki" 500 zł gotówką, 230 marek niem. w złocie oraz 620 marek niem. w srebrze.** Na szczęście o tej zaliczce na posag dowiedział się wydział śledczy policji, który Fartaka zaaresztował i odebrał mu część skradzionych pieniędzy, których nie zdążył jeszcze roztrwonić. Afera zagranicznego donżuana wywołała w Grudziądzu dużą sensację.

Zlikwidowanie groźnej szajki wędrownych złodziei.

Zakonspirowana melina paserska w t. zw. „Maderze".

Z Grudziądza donoszą: Niewątpliwym sukcesem tutejszego wydziału śledczego P. P. jest **zlikwidowanie groźnej szajki wędrownych złodziei i rabusiów, która przez dłuższy czas operowała na terenie kilku powiatów naszego Pomorza.** Pod kluczem znaleźli się nietylko herszt szajki **Leon Balzer,** bez stałego miejsca zamieszkania i **wszyscy członkowie bandy,** lecz również liczni **paserzy** znajdujący się w ścisłym kontakcie z rabusiami. I tak pod kluczem znaleźli się: **Franciszek Siemiona** z Rajkowy w pow. tczewskim, **Władysław Deuter** ze Skórcza w pow. starogardzkim, **Bernard Granica** ze Skarszew w pow. kościerskim, **Józef Kuta** z Płochocinka w pow. świeckim i **Józef Nowaczyk** z Grupy w pow. świeckim. Najpopularniejszym w świecie przestępczym był **Granica,** znany pod różnemi nazwiskami jak **Bryza Jan, Gęślicki Jan,** albo pokrótce **„Synek", „Janek"** lub **„Bobi".**

Na czele doskonale zorganizowanej szajki paserskiej stał **Józef Nowaczyk z Grupy.** Na terenie Grudziądza szajka miała cały szereg zakonspirowanych doskonale melin, z których najgłośniejsza znajdowała się **w zamieszkałych przez bezrobotnych koszarach Czarneckiego, pospolicie „Maderą" nazwanych.**

Na sumieniu ma szajka około **14 rabunków** i włamań na terenie Skórcza, Starogardu, Chojnic, Swiecia i Tucholi, a dalej zuchwałe kradzieże i rabunki w powiatach tczewskim, świeckim i starogardzkim. **Wędrując od miasta do miasta, od wioski do wioski, rabusie okradali przedewszystkiem mieszkania księży i nauczycieli.** Najzuchwalszym wyczynem szajki Balzera, był **napad rabunkowy dokonany na zagrodę Leona Behrendta w Nowych Dobrach, w pow. chełmińskim.** Bandyci w nieludzki sposób skatowali gospodarza i po zrabowaniu znalezionej gotówki oraz garderoby urządzili sobie w mieszkaniu Behrendta najspokojniej wesołą libację.

Po zlikwidowaniu groźnej szajki, **ludność Pomorza odetchnie z ulgą.** Jak nas informują, oprócz wszystkich wyżej wymienionych bandytów, **odpowiadać będzie przed sądem cały szereg osób z wolnej stopy za paserstwo.**

Ogólny zjazd pszczelarski w Ostrowie.

Ministerstwo Rolnictwa zaleciło na konferencji przedstawicieli Izb Rolniczych w kwietniu bież. roku, ażeby w okręgu każdej Izby Rolniczej urządzano corocznie conajmniej jeden ogólny zjazd pszczelarski dla omówienia aktualnych spraw. Jeden taki zjazd odbył się w Poznaniu 28 lipca br., drugi odbędzie się w Ostrowie 22 września br. w sali tamt. Strzelnicy Miejskiej. Wraz z pokazem pszczelarskim z uwzględnieniem działu ogrodniczego i jedwabniczego. Wstęp na wystawę wynosi tylko 25 gr od osoby, wycieczki szkolne płacą 10 gr od ucznia. Wystawa będzie trwała włącznie do wtorku 24. bm.

Najstraszliwszy z mikrobów.

Znakomity łowca mikrobów Pasteur o mały włos nie zginął zarażony pewnym mikrobem, przeciw któremu nie skutkuje żadna surowica. Był to mianowicie moment w życiu Pasteura, kiedy postawił swoją kandydaturę podczas wyborów do senatu w r. 1876. Podczas głosowania na Pasteura oddano 62 głosy z ogólnej liczby 652. Pogromca wścieklizny był oburzony; jego sława została tak nisko oceniona!

Minęło jednak kilka lat i Pasteur z wdzięcznością wspomniał ową chwilę, kiedy przepadł przy wyborach:

— Nadaremnie oburzałem się na moich wyborców — mówił — **wyleczyli przecież mnie radykalnie od najstraszliwszego z mikrobów: polityki.** cie radykalny hamulec dla nieokiełzna-

Trzy lata bez snu.

W miejscowości Maurenkirchen w Tyrolu głośną postacią jest niejaki Rudolf Endlicher, który od trzech lat nie sypia. Wprawdzie co wieczór kładzie się do łóżka, ale noc przepędza w stanie lekkiej drzemki, przy której ani na chwilę nie traci świadomości. Kilkakrotnie już zapadał ciężko na ogólne wyczerpanie, ale stan jego polepszał się po pobycie w szpitalu, gdzie zresztą także nie sypiał. Lekarze są zdania, że powodem choroby jest zwapnienie naczyń krwionośnych w mózgu, prowadzących do ośrodka snu.

Pocałuj mnie!

Dziwaczne nazwy miast.

Powstającym w Stanach Zjednoczonych z błyskawiczną szybkością miastom nadawano nazwy zapożyczone ze wszelkich możliwych dziedzin. Istniało więc miasteczko, nazywające się „Hatt off" (zdejm kapelusz!) i drugie o równie dziwacznej nazwie „Kiss me" (Pocałuj mnie!). W stanie Colorado znajduje się dzisiaj jeszcze miasto o pięknej nazwie „Goodnight" (Dobranoc). Z alfabetu zapożyczono nazwy miast „Phi", „Zeta", „Ypsylon"... Miast o nazwie „Alpha" spotyka się w Stanach Zjednoczonych kilkanaście, a nawet istnieje miasto, zwące się „Abc"! Z mitologji zapożyczono nazwy: Pomona, Diana, Wulkan, Jupiter, Izis, Odin etc. W stanie Montana znajdujemy miasto Miles (żołnierz po łacinie), a w stanie Wirginja i takie dziwadło, które zwie się „Prosperity". Do częstych należą nazwy miast zapożyczane z historji literatury, np. Homer, Szekspir, Burns etc. Przy tej ekstrawagancji w nadawaniu nazw miastom nie dziwi nikogo w USA istnienie wszystkich nieomal stolic europejskich na gruncie amerykańskim: mamy więc tutaj 80-tysięczny Paryż, nie większy odeń Londyn, Rzym, Syrakuzy, Palermo, Moskwę etc. etc.

Piękna pani i parasolnik

Nowoczesna bajka z 1001 nocy.

W Nizzy na rynku miał swój warsztat stary parasolnik. Liczył już 80 lat i ludzie dawali mu do naprawy swoje parasole więcej z litości, niż z potrzeby.

Przed kilku tygodniami zatrzymało się przed sklepikiem wspaniałe auto, z którego wysiadła piękna, elegancka, młoda dama i dała staremu łaciarzowi do naprawy kosztowną parasolkę. Następnego dnia przybyła po nią osobiście i wręczyła staremu 100 franków, jako zapłatę za naprawę. Nie koniec jednak na tem. Na trzeci dzień dama przybyła znowu i zabrała rzemieślnika do swej willi, gdzie się dowiedział, że **piękna pani chce go poślubić. Miał otrzymać dużo pieniędzy i nie znać więcej żony.** Istotnie po trzech tygodniach nastąpił ślub, poczem **piękna pani odesłała starca do kramu, wręczywszy mu przedtem trzy tysiące franków.** Zagadka wyjaśniła się wkrótce. Piękna i bogata pani była cudzoziemką, znaną zwolenniczką rulety. Na krótko przed „ślubem" otrzymała od policji nakaz opuszczenia Francji. Zamiast wykonać polecenie, została żoną francuskiego obywatela, co uczyniło ją dla policji nietykalną.

Do gniazd sokolich dzielnicy pomorskiej Zw. Tow. Gimn. „Sokół" w Polsce.

W dniu 18 bm. opuścił nasze szeregi niestrudzony bojownik o sprawę narodową i niestrudzony krzewiciel i szermierz idei sokolej w czasach zaborczych, długoletni poseł do parlamentu niemieckiego, komisarz graniczny komisji delimitacyjnej na Pomorzu, b. senator Rzeczypospolitej Polskiej śp. druh **Wiktor Kulerski,** odznaczony „Zaszczytną Oznaką Sokolą" przez Związek Sokolstwa Polskiego.

Nieodżałowanej pamięci ś. p. druh Wiktor Kulerski pracował dla idei sokolej z zaparciem siebie, zakładając liczne gniazda sokole na Pomorzu i na całej obczyźnie. W sokolstwie bowiem, które swem gorącem sercem ukochał, widział śp. Zmarły zaczątki przyszłej armji narodowej.

Okryci głęboką żałobą, wzywamy wszystkie gniazda sokole dzielnicy pomorskiej do złożenia ostatniego hołdu i czci śp. druhowi Wiktorowi Kulerskiemu przez wzięcie udziału w pogrzebie, który odbędzie się w sobotę, **dnia 21 bm.,** a **który rozpocznie się Mszą św. żałobną o godz. 9 rano w kościele Najsł. Serca Pana Jezusa w M. Tarpnie.** Zbiórka wszystkich delegacyj sokolich z sztandarami przy wyżej wspomnianym kościele o godz. 8,45.

Czołem!

Przewodnictwo dzielnicy pomorskiej
Zw. Tow. Gimnast. „Sokół" w Polsce.

Polska interesuje się rozwojem Palestyny.

Genewa, (PAT). Na komisji politycznej Zgomadzenia Ligi w dyskusji nad sprawozdaniem z prac Ligi Narodów w dziedzinie mandatów kolonjalnych zabrał głos w imieniu delegacji polskiej dyrektor Łubieński, podkreślając **wielką wagę, jaką przywiązuje Polska do sprawy Palestyny jako siedziby narodowej żydowskiej.** Dyrektor Łubieński wskazał, że dla Polski, liczącej wśród swoich obywateli **ponad 3 miljony ludności żydowskiej, zagadnienie Palestyny posiada doniosłe znaczenie.**

Przy stale rosnącej gęstości zaludnienia w Polsce rząd polski jest **zainteresowany w rozwoju możliwości emigracyjnych i wierzy, że postępujący naprzód rozwój Palestyny możliwości te wzmoże.**

Tragiczny zgon kolarza.

Katowice. Podczas wyścigów kolarskich, zorganizowanych przez K. S. Wiktorja w Częstochowie na szosie powiatowej w Boronowie został przejechany przez samochód ciężarowy kolarz **Kubanek** z Częstochowy. Doznał on **ciężkich ran w głowę** i przed odwiezieniem do szpiatla **zmarł.** Stwierdzono, że Kubanek w czasie jazdy chwycił się ręką samochodu i straciwszy równowagę, wpadł pod koła.

GDYNIA.

Możliwości transportów kukurydzy do Węgier. Wobec nieurodzaju zmuszone są Węgry do importu kukurydzy drogą wodną (Dunajem) z Rumunji na podstawie umowy kompensacyjnej rumuńsko-węgierskiej. Umowa ta jednakże została wypowiedziana i nawet na wypadek odnowienia jej można liczyć na import kukurydzy „Laplata" do Węgier w okresie zimowym, kiedy Dunaj zamarza. Przewóz tego artykułu mógłby się ewent. odbywać drogą morską, a następnie tranzytem przez Gdynię i Gdańsk.

Budowa nowego magazynu śledziowego. Morski Instytut Rybacki podpisał umowę z firmą budowlaną Krzyżanowski i Ska na budowę nowego magazynu śledziowego na nabrzeżu angielskiem, w pobliżu firmy „Polmin". Magazyn ten będzie miał długość 41,45 m, szerokość 32,47 m oraz posiadać będzie urządzenia biurowe.

Katastrofa samochodowa w śródmieściu Tczewa.

Tczew. W ub. środę o godz. 10 rano przy ul. Dworcowej na wielkim i niebezpiecznym dla pojazdów mechanicznych łuku, prowadzącym pod dworzec kolejowy, nastąpiło poważne zderzenie dwóch naprzeciw siebie jadących samochodów osobowych: samochodu gdańskiego D. Z. 215 (własność gdańskiej fabryki drożdży w Sobowidzu), prowadzonego przez szofera Artura Schrödera, a taksówką samochodową, własność Wróblewskiego, kierowaną przez Andrzeja Durczaka z Tczewa.

Taksówka, jadąc prawą stroną pod dworzec i wioząc urzędników kolejowych z kilkutysiącami złotych, przeznaczonemi na wypłatę dla kolejarzy, najechana została przez jadący po nieprzepisowej lewej stronie gdański samochód. Wskutek zderzenia cały przód taksówki został strzaskany i kierownica złamana. Szofer Durczak jak i pewien kolejarz odnieśli lekkie obrażenia cielesne. Sprawcę tej katastrofy, gdańskiego szofera Schrödera, zatrzymała policja do dyspozycji władz sądowych.

Aptekarz Reinholz w Łobżenicy aresztowany.

W ubiegłym tygodniu policja przeprowadziła rewizję w aptece Reinholza w Łobżenicy. Rewizja trwała od godz. 22—24 w nocy. Aptekarza Reinholza, znanego obywatela (w 1930 r. kandydata do sejmu z listy chadeckiej) aresztowano i w kajdanach pod eskortą 2 policjantów z karabinami zaprowadzono do więzienia śledczego w Wyrzysku. Z Wyrzyska przetransportowano p. Reinholza do Nakła.

Przeprowadzono również rewizję w starym browarze w Łobżenicy.

Liczne aresztowania przeprowadzono też w Wiktorówku, Ratajach, Walentynowie, Piesnach, Luchowie, Witrogoszczu, Dźwierznie i Topoli.

Smierć Marynkowicza.

Białogród, 19. 9. (PAT). Były premjer i były minister spraw zagr. **Marynkowicz zmarł wczoraj wieczorem po dłuższej chorobie w wieku lat 59.**

Pułk. Maruszewski zamierza powrócić do Poznania jako wojewoda.

W kołach politycznych potwierdza się wiadomość o mającem nastąpić w najbliższym czasie ustąpieniu wojewody poznańskiego dr. Kwaśniewskiego, który jak wiadomo otrzymał mandat senacki z okręgu poznańskiego.

Jako jego następcę wymieniają nazwisko **pułk. A. Maruszewskiego, b. wojewody poznańskiego.** P. pułk. Maruszewski objąłby to stanowisko zpowrotem, o ile oczywiście pozwoliłby mu na to stan jego zdrowia i w tym wypadku **zrezygnowałby z mandatu senackiego, uzyskanego w Tarnopolskiem.**

Wedle krążących pogłosek, spodziewane są dalsze zmiany w administracji.

Dotychczasowy wicewojewoda poznański p. **Kaucki** obejmie prawdopodobnie zarząd **Starostwa Krajowego.** Jako kandydata na to stanowisko wymieniano poprzednio p. **Barciszewskiego,** prezydenta miasta Bydgoszczy.

Wicewojewoda krakowski Walicki wicewojewodą w Poznaniu.

Kraków, 20. 9. (PAT). Wczoraj w godzinach przedpołudniowych zebrali się naczelnicy wydziałów i kierownicy oddziałów w urzędzie wojewódzkim krakowskim, celem **pożegnania odjeżdżającego z Krakowa p. wicewojewody Walickiego, przeniesionego na takie samo stanowisko do Poznania.** Do wojewody i zebranych przemówił naczelnik wydziału mg. Małaszyński, na co w serdecznych słowach odpowiedział wicewojewoda Walicki.

Wieczorem na dworcu kolejowym żegnali odjeżdżającego wicewojewodę Walickiego przedstawiciele władz i urzędów krakowskich, urzędnicy urzędu wojewódzkiego, starostwa grodzkiego i powiatowego oraz oficerowie policji państwowej. Nadto przybyło na dworzec liczne grono obywatelstwa krakowskiego oraz przedstawiciele organizacyj społecznych.

Sowiety straszą Europę swoją „arcypokojową" armją.

„Prawda" w numerze z dnia 18 września szeroko omawia wyniki i znaczenie dopiero co zakończonych manewrów w kijowskim okręgu wojskowym. Artykuł wstępny pod tyt. „Armja narodu — zwycięzcy" przedstawia manewry jako demonstrację groźnej potęgi armji czerwonej, która osiągnęła wielkie sukcesy w stosowaniu najnowszych rodzajów broni. Dziennik kładzie specjalny nacisk na doświadczenie dowódców armji czerwonej w umiejętności **operowania większemi masami różnych rodzajów broni w celu zadnia błyskawicznego ciosu stronie przeciwnej.** Pozatem dziennik podkreśla znaczenie **desanta powietrznego** (zastosowanie sportu spadochronowego), który pozwala **skoncentrować na tyłach przeciwnika pokaźną liczbę uzbrojonych żołnierzy.** Artykuł „Prawdy" ma dwa zadania — pierwsze dowieść potęgi armji czerwonej, która niesie **„niebezpieczeństwo śmiertelne dla każdego, kto spróbuje naruszyć całość i niezależność wielkiego Związku Sowieckiego,** drugie — udowodnić, iż cała ta akcja zbrojenia i doskonalenia armji czerwonej ma wyłącznie **cele pokojowe i obronne (?)**

Poza tem „Prawda" zamieszcza szereg artykułów-korespondencyj z Kijowa o wielkich uroczystościach, które towarzyszyły zakończeniu manewrów i powrotu do stolicy Ukrainy oddziałów wojskowych. Podróż Woroszyłowa po Ukrainie była iście triumfalną. **Generałowie Loiseaux, Krejczi i Monti udzielili wywiadów specjalnemu wysłannikowi „Prawdy".** Szefowie delegacyj zagranicznych (Francuzi i Czesi!!!) wysoko oceniają bojową wartość armji czerwonej, zaznaczając przedewszystkiem swoje **uznanie dla eksperymentu desantu powietrznego.**

Nowi posłowie otrzymali tymczasowe legitymacje.

Warszawa, 20. 9. (tel. wł.) Wczoraj generalny komisarz wyborczy sędzia Giżycki rozesłał listy wierzytelne dla nowych członków ciał ustawodawczych. Wysłano 294 pism poleconych, zawierających prowizoryczne legitymacje dla posłów i senatorów, oraz 24 posłów sejmu śląskiego. (r)

Filipiny wybrały prezydenta.

Prezydentem republiki filipińskiej został dotychczasowy przewodniczący senatu Manuel Queron. Ponieważ jednak Filipiny pozostają pod bardzo ścisłym nadzorem Stanów Zjednoczonych, władza prezydenta jest bardzo nikła.

Ciekawy proces
na tle obrazy kanclerza Hitlera.

Warszawa, 19. 9. (tel. wł.) W dniu 24 bm. odbędzie się ciekawy proces z oskarżenia prokuratorskiego przeciwko kupcowi żydowskiemu Halbersztadtowi o obrazę Hitlera. Według aktu oskarżenia H., odsyłając prospekty handlowe firmy niemieckiej, napisał na zewnętrznej stronie koperty, co następuje: „Dopóki Hitler będzie siedział na białym koniu, nie będę z wami handlował". Napisem na kopercie zainteresowały się urzędowe czynniki niemieckie, które w drodze dyplomatycznej wystąpiły do władz polskich.

Na rozprawie sądowej mają wystąpić członkowie komitetu antyhitlerowskiego kupców żydowskich. Komitet ów został ostatnio przez władze rozwiązany. (r)

Były komendant obozu w Berezie przeniesiony do Łucka.

Poznań, 20. 9. Inspektor policji państwowej **Grefner,** b. komendant obozu odosobnienia w Berezie Kartuskiej, a ostatnio oficer korpusu P. P. w Poznaniu, został przeniesiony na stanowisko **zastępcy komendanta wojewódzkiego P. P. w Łucku.**

Zniżka poborów.

Białogród, 19, 9. (PAT). Rada ministrów postanowiła zmniejszyć wszystkie **pobory urzędnicze o 7%.** Oszczędności, osiągnięte w ten sposób mają przewyższać 400 miljonów dynarów.

Z KRAJU.

Samobójstwo dyrektora gimnazjum. W Sulejowie pod Piotrkowem znaleziono zwłoki mężczyzny w sile wieku, który popełnił samobójstwo przez otrucie. Policja ustaliła, że samobójcą był 54-letni Henryk Adler, b. dyrektor państwowego gimnazjum w Częstochowie, a następnie dyrektor gimnazjum państwowego w Grodnie.

Bandyta powiesił się. We wsi Drugnia powiatu stopnickiego dwaj policjanci osaczyli budynek, w którym ukrywał się Józef Jezierski, poszukiwany przez sądy za liczne kradzieże oraz podejrzany o usiłowanie zabójstwa policjanta. Osaczony złoczyńca rzucił się z nożem na jednego z policjantów. Policjant został raniony nożem, zaś bandyta zraniony bagnetem. Po osadzeniu Jezierskiego w areszcie gminnym, złodziej rozbił kłódkę od kajdan i popełnił samobójstwo, wieszając się na kajdanach.

Czerwony kur. W Wąsoszy w okolicy Białegostoku wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem powstał pożar. Ogień zniszczył 21 domów mieszkalnych i 31 budynków gospodarczych oraz tegoroczne zbiory.

Złodziej roztrwonił 40.000 złotych. W Lublinie aresztowano murarza Józefa Gracza, który w czerwcu rb. włamał się do mieszkania Ity Kimel w Haliczu i skradł 60 tys. zł w walucie polskiej i amerykańskiej. Gracz zdołał roztrwonić w ciągu kilku tygodni większą część pieniędzy. Do Lublina przyjechał z narzeczoną, której wynajął mieszkanie, sprawił futro, garderobę itp. Włamywaczowi odebrano 20 tys. zł i 994 dolarów.

Dom Katolicki w Łęczycy. Dzięki zabiegom ks. kanonika Żukowskiego został wzniesiony w Łęczycy w centrum miasta piękny dom katolicki, przeznaczony dla organizacyj parafjalnych. Dom parafjalny posiada piękną salę odczytową, salę zebrań dla organizacyj parafjalnych i bibljotekę.

Zmiany w policji państwowej. Komendant wojewódzki policji państwowej w Tarnopolu, inspektor Płotnicki, przeniesiony został do Warszawy. Na stanowisko komendanta wojewódzkiego przychodzi do Tarnopola podinspektor Misiewicz z Łucka.

Drobne wiadomości.

— **Na granicy libijsko-egipskiej** Włosi ustawili potrójne zasieki z drutów kolczastych.

— **Nad jeziorem Genezaret** zamordowany został przez Beduinów kolonista niemiecki Knoop.

— **Pod Chartres** nastąpiła katastrofa samolotów w której zginęły trzy osoby.

— **Grupa alpinistów włoskich** zaskoczona została przez burzę śnieżną. 5 alpinistów zmarzło na śmierć.

— **Miljon hektarów nieużytków** czeka w Polsce na zalesienie.

— **Miasto Opole na Śląsku niemieckim** obchodzić będzie wkrótce 700-lecie swego założenia. Opole założył 1235 r. Kazimierz Piastowicz.

— **Zmarł w Belgji** polski artysta dramatyczny i reżyser teatralny Tadeusz Warchałowski. Pochodził z Krakowa.

— **W Szweningen** poświęcono schronisko marynarza polskiego. W schronisku polscy rybacy z Gdyni i Helu, przybywający do Holandji dla połowu śledzi, znajdą wypoczynek.

— **Na sejmie Związku Narodowego Polskiego w Baltimore** zachorował nagle prezes Romaszkiewicz. Chorego przewieziono do szpitala.

— **W Kownie** odbył się zjazd polskiej młodzieży akademickiej na Litwie.

— **Siły Wielkiej Brytanji na morzu Śródziemnem** wyrażają się cyfrą 144 okrętów wojennych.

Kronika

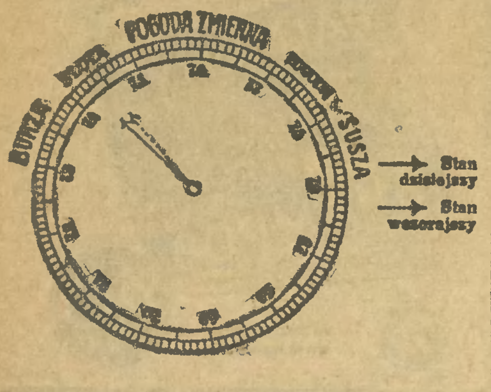
Bydgoszcz, dnia 20 września 1935 roku.

KALENDARZYK.

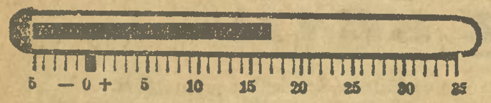
Dziś: Eustachego, Filipiny.
Jutro: Mateusza ap.
Wschód słońca o godzinie 5.41.
Zachód słońca o godzinie 18.06.

Stan pogody.

Stopniowy wzrost zachmurzenia aż do deszczów począwszy od zachodu kraju. **Dość ciepło.** Umiarkowane wiatry południowo-zachodnie.

Termometr wskazywał dziś rano:

DYŻURY NOCNE APTEK
od 16—22 września 1935 r.

1) Apteka Piastowska, ul. Śniadeckich nr. 49, telefon nr. 682.

2) Apteka p. Złotym Orłem, Rynek Marszałka Piłsudskiego 1, telefon nr. 98.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w piątek przedstawienie zawieszone.

W sobotę i niedzielę wieczorem daną będzie ciesząca się wybitnem i zasłużonem powodzeniem komedja muzyczna P. Schurek'a **„MUZYKA NA ULICY“**, w której pp.: Kałczanka, Paszkowska, Dowmunt, Dzwonkowski, Górowski, Leśniowski i Petecki rozsiewają blaski szalonej wesołości, humoru, werwy, oraz sentymentu. Artyści zbierają oklaski przy otwartej kurtynie.

W niedzielę, o godz. 16 po cenach zniżonych ukaże się owiany czarem rodzimego humoru **„STARY KAWALER“** J. Korzeniowskiego z dyr. Stomą, kapitalnym odtwórcą roli tytułowej.

TANI PONIEDZIAŁEK DLA INTELIGENCJI!

Specjalne przedstawienie dla pracującej inteligencji po cenach minimalnych, bo od 10—99 gr ukaże się w nadchodzący poniedziałek, 23 bm. o godz. 20. Wypełni wspaniale wystawione arcydzieło Corneille'a — Wyspiańskiego **„CYD“**, w świetnej realizacji reżyserskiej i aktorskiej. Sprzedaż biletów od soboty, 21 bm.

W przygotowaniu znakomita komedja J. Devala **„STEFEK“** oraz **„ZACZAROWANE KOŁO“** L. Rydla w inscenizacji i reżyserji J. Szyndlera.

— **Długoletni radny miejski za czasów niemieckich ś. p. Edward Rosenfeld, starzec 83-letni,** zmarł skutkiem wypadku automobilowego w Trylu pod Nowem (na Pomorzu). Edward Rosenfeld był przez szereg lat dyrektorem niemieckiego Vereinsbanku w Bydgoszczy; w Trylu przebywał na gościnie u swego brata, obywatela ziemskiego.

— **Tabela urzędowa** wylosowanych premij do obligacyj 3% premjowej Pożyczki Inwestycyjnej emisji I może być przejrzana w redakcji „Dziennika Bydgoskiego“.

Wycieczka do Wiednia.

7-miodniowa wycieczka do Wiednia od 1—9 października kosztuje tylko 95 zł. Zapisy do 26 bm. w Orbisie, Plac Teatralny 6.

Na wystawę drogową od 19—23 bm. indywidualne zniżki kolejowe do Warszawy. Cena biletu powrotnego wynosi w kl. III. zł. 14,—. Karty uczestnictwa i bilety w Orbisie, Plac Teatralny 6. (17213

Na marginesie.

Stan szkolnictwa powszechnego w Polsce jest tragiczny. Ustawy mówią wprawdzie o przymusie szkolnym, Konstytucja zapewnia każdemu obywatelowi bezpłatną naukę, ale rzeczywistość mówi zupełnie co innego.

Liczba analfabetów w Polsce wzrasta z roku na rok. Liczba dzieci, które nie mogą chodzić do szkoły, bo tej szkoły wogóle niema — jest coraz to większa i bardziej przerażająca. Nietylko na wsiach, ale i w wielkich miastach, szkoły nie mogą pomieścić tych wszystkich dzieci, które powinny znaleźć naukę i wychowanie.

Ale te setki tysięcy dzieci, które są wogóle poza szkołą, to tylko część nieszczęścia. Gorzej jest jeszcze, bo i dzieci, które dostają się do szkoły, pozostają często analfabetami. Winą za ten stan rzeczy należy obciążyć obniżanie poziomu szkolnictwa powszechnego pod względem organizacyjnym. Dużo tu można zarzucić władzom szkolnym i właśnie te zarzuty stawia nie żaden zasadniczy opozycjonista, ale stuprocentowo sanacyjny „Kurjer Poranny“. O fatalnych zarządzeniach ministerjalnych znajdujemy tam następujące znamienne dane:

„Ustawa ustrojowa przewiduje organizację szkolnictwa trzystopniowego. Minister W. R. i O. P. w statucie szkół powszechnych z listopada 1933 r. zaliczył do szkół I stopnia dawne 1 i 2 klasówki, do szkół II stopnia — dawne 3 i 4-klasówki, a do III stopnia — dawne 5, 6 i 7-klasówki. Statut i późniejsze okólniki ministra W. R. i O. P. zmieniły dotychczasowe 5-oddziałowe dwuklasówki na 4-oddziałowe (klasowe), w których młodzież 3-go i 4-go rocznika powtarza kurs 3-ci przez dwa lata, a kurs 4-ty przez trzy lata! Na taką naukę skazanych jest obecnie przeszło 1.700.000 dzieci. Niedość na tem. Okólnik ministra W. R. i O. P. z 6-go kwietnia 1935 r. nakazuje przekształcać szkoły o trzech nauczycielach (3 klasówki) na szkoły o dwóch nauczycielach. Szkoły więc II stopnia zmienia się na szkoły I-go stopnia. Jednocześnie komasuje się oddziały wyższe szkół wysokozorganizowanych III-go stopnia i zamienia się je na szkoły II-go stopnia. Tak więc znikają szkoły o wyższej organizacji, a tworzy się szkoły gorsze, o niższej organizacji. Natomiast nowych szkół nie tworzy się wcale. Oznacza to upadek szkół pod względem organizacyjnym w stosunku do tego, co było przed rokiem szkolnym 1933-34, a także upadek pod względem jakości szkoły, bo szkoła nie daje w zakresie nauczania i wychowania tyle, ile dać powinna. Liczba niepromowanych uczniów na wsi wynosi 71,7%. Wzrasta również obciążenie nauczyciela liczbą dzieci (w r. 1933-34 69,6 dzieci na jednego nauczyciela, w roku 1934-35 — 72)“.

W tych warunkach nie można się dziwić, że szkoła i nauczycielstwo nie mogą podołać swoim zadaniom. I nie można nie widzieć, że powszechne nauczanie w Polsce coraz bardziej staje się fikcją.

I niedługo może stanie się rzeczywistością zapowiadana już delikatnie przez urzędową „Gazetę Polską“ możliwość zlikwidowania przymusu szkolnego w Polsce. Nie wolno jednak zapominać, że, kiedy się to naprawdę dokona, Polska cofnie się o kilkadziesiąt lat na drodze postępu i kultury. A do tego dopuścić nie wolno.

Na co jak na co, ale na szkolnictwo środki znaleźć się muszą. I muszą się znaleźć skuteczne rad sposoby. Wdzięczne to będzie pole pracy dla nowego Sejmu, który przecież nie będzie potrzebował daremnie trwonić sił na jakieś walki partyjne czy rozgrywki. Roboty jest dużo i cały naród niecierpliwie czeka na jej wyniki.

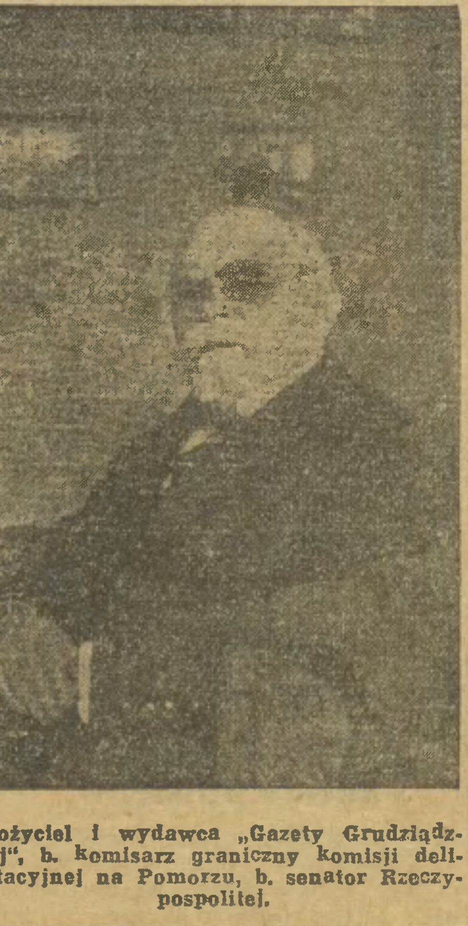
Już jutro

rozstrzygnięcie konkursu sportowego „Dziennika Bydgoskiego“.

W jutrzejszym numerze „Dziennika Bydgoskiego“ ogłosimy rozstrzygnięcie naszego konkursu sportowego na temat: „Kto zwycięży w międzynarodowym meczu piłkarskim Polska—Niemcy?“.

Czytelnicy nasi otrzymają 10 nagród, które zostaną rozlosowane wśród tych, którzy odgadli wynik meczu. Pierwszą nagrodą jest piłka nożna, dalsze cenne książki i bezpłatne abonamenty „Dziennika Bydgoskiego“.

S. p. Wiktor Kulerski.

założyciel i wydawca „Gazety Grudziądzkiej“, b. komisarz graniczny komisji delimitacyjnej na Pomorzu, b. senator Rzeczypospolitej.

— **Tydzień Miłosierdzia dopiero w grudniu.** W myśl dekretu ks. kardynała prymasa — „Tydzień Miłosierdzia“ na terenie obu archidiecezyj odbędzie się w czasie od 1—8 grudnia br.

— **4 listopada otwarcie nowej szkoły w Jachcicach.** Rozpoczęta w roku zeszłym budowa nowego, obszernego gmachu szkoły powszechnej na przedmieściu Jachcice dobiega końca. Obecnie prowadzone są tylko drobne roboty wewnętrzne i ustawiane są ławki. Termin otwarcia nowej szkoły wyznaczono na dzień 4 listopada.

Polski Biały Krzyż przypomina

członkom i sympatykom, **że w sobotę, dnia 21 września br. odbędzie się w sali malinowej „Pod Orłem“** druga **„sobótka białokrzyska“.** Początek o godz. 5 po poł. (17222

Wielka rewja mód w sali malinowej „Pod Orłem“.

W niedzielę, dnia 22 bm. ujrzymy na rewji mód, zorganizowanej przez Polski Biały Krzyż, wspaniałe modele futer z firmy J. Jaworski, sukien i obuwia z firmy Grzegorzewski, najnowsze modele kapeluszy z firmy salon kapeluszy Majewskiej, rękawiczki i torebki z firmy Hirsz-Langerowa.

Niebywała atrakcja i szlachetny cel zgromadzi zapewne wszystkich tych, którzy chcą dopomóc P. B. K. do zasilenia funduszów na oświatę żołnierza. Wstęp 0,99 zł od osoby. (17223

Okazja taniej a miłej zabawy.

Kto się chce serdecznie i tanio w kryzysie zabawić, niech śpieszy w sobotę 21 bm. do „Resursy Kupieckiej“ na wieczorek towarzyski B. K. S. „Polonja“ sekcja kręglarska.

Do tańca przygrywać będą **dwie pierwszorzędne orkiestry.** Między innemi odbędą się tańce (walczyk, boston, tango) o nagrody. Przygotowano specjalną iluminację i dekorację sal.

Kogo przez przeoczenie pominięto, może odebrać zaproszenie w „Resursie Kupieckiej“ i w salonie fryzjerskim Kirskiego, ul. Gdańska 14.

Nagrody za bieg kajakowy „O mistrzostwo Brdy“.

1. Nagroda honorowa Prezydenta m. Bydgoszczy za klasę zawodników. Zalicza się klubom ilość punktów zdobytych przez kolejnych trzech najlepszych zawodników w każdej kategorji biegów.

2. Nagroda przechodnia Ligi Morskiej i Kolonjalnej dla klubów za największą ilość zawodników, którzy staną na starcie i przybędą do mety w czasie nie gorszym, niż o godzinę w stosunku do najlepszego zawodnika w danej konkurencji.

3. Nagroda przechodnia, ufundowana przez p. Grawundera dla klubu za największą ilość zawodników powyżej lat 32, którzy przybędą do mety nie później niż o godzinę po zwycięzcy w danej kategorji.

4. Nagroda przechodnia dla klubów, ufundowana przez p. Bomirskiego za zwycięstwo w kategorji dwójek turystycznych, sztywnych, męskich.

5. Dwa puhary jako nagrody indywidualne, ofiarowane przez pp. Mateckiego i Janotę dla zwycięzców w kategorji dwójek turystycznych, sztywnych, męskich.

6. Nagroda przechodnia „Dziennika Bydgoskiego“ dla klubów za zwycięstwo w kategorji kajaków turystycznych, podwójnych męskich szerokości powyżej 70 cm, z klasy dwójek turystycznych.

7. Nagroda honorowa (zegarek) ufundowany przez p. Jaszczewskiego za bieg w klasie jedynek turystycznych męskich.

8. Nagroda honorowa (statua „Wicher“), ufundowana przez p. Poćwiardowskiego za bieg w kategorji jedynek wyścigowych męskich.

9. Nagroda przechodnia dla klubów (popiersie marszałka Piłsudskiego), ufundowana przez p. dr. Prus-Kowalewskiego dla dwójek wyścigowych męskich.

10. Nagroda przechodnia (wazon alabastrowy), ufundowany przez „Browar Bydgoski“ za bieg w kategorji dwójek turystycznych, sztywnych, mieszanych.

11. Nagroda przechodnia „Dnia Bydgoskiego“ dla składaków turystycznych panów.

12. Nagroda honorowa (śpiwór), ufundowany przez p. H. Florka dla składaków turystycznych panów.

13. Nagroda honorowa (wiecz pióro), ufundowane przez p. Bolmana dla składaków mieszanych.

14. Nagrody honorowe firmy „Piastów“ (wiosło i dwie gumowe poduszki); dla składaków: wiosło za bieg jedynek, poduszki za bieg dwójek.

15. Nagrody honorowe (patera i bombonjera z alabastru) za bieg dwójek sztywnych turystycznych pań.

Ogromna ilość nagród, przeznaczona dla zawodników biegu „O mistrzostwo Brdy“ na trasie Koronowo—Bydgoszcz jest najlepszym dowodem, że ta impreza jesienna powinna się stać ukoronowaniem całosezonowej pracy kajakarstwa Bydgoszczy i Pomorza.

Nagrody zostały wystawione w oknie restauracji p. Berendta.

Wyjaśnienie Dyrekcji Kolejowej w Toruniu

w sprawie skasowania pociągu, odchodzącego o godz. 9.14 z Pruszcza Pomorskiego.

W związku z notatką, umieszczoną w „Dzienniku Bydgoskim", Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu wyjaśnia co następuje:

Pociąg osobowy, który odjeżdżał z Pruszcza Pomorskiego do Bydgoszczy o godzinie 9.14 został skasowany dlatego, ponieważ **frekwencja pasażerów nie wynosiła 20%**, co stanowi minimum niezbędnego do utrzymania pociągu, nadto został wzięty pod uwagę fakt, że Pruszcz Pom. posiada o godz. 7.18 **dobre połączenie z Bydgoszczą i Toruniem**, przeznaczone w pierwszej mierze **dla „szarego człowieka"**, zdążającego do pracy lub mającego załatwić interesy.

Zarządzenie postoju pociągu przyśpieszonego nr. 420, który przejeżdża przez Pruszcz Pom. o godz. **9.25** jest niemożliwe z tego względu, że jest to pociąg dalekobieżny z Gdyni do Warszawy, który przystaje tylko na większych stacjach.

—::—

— **Wszyscy którzy pragną się zabawić**, niech wybiorą się na zabawę taneczną, którą urządza Tow. śpiewu „Chopin" w dniu 21 września br. w sali p. Kowalskiego (4 śluza). Początek o godz. 19, koniec??? Uprzejmie zaprasza zarząd. (17221

PREMJERY W KINACH BYDGOSKICH.

„MĘŻOWIE DO WYBORU" W „ADRJI".

Clark Gable, Joan Crawford i Robert Montgomery.

Wczorajsza premjera to lekki, dowcipny, musujący jak szampan, w doskonałej obsadzie film amerykański. Obsada filmu mówi sama za siebie. Bo czyż może nie być wesoło w takiej zgranej kompanji jak ta trójka: Joan Crawford, Clark Gable i Robert Montgomery? Scenarjusz w miarę sentymentalny i naiwny, lecz wesoły i pogodny. Bohaterzy to ludzie, którzy niewiadomo skąd czerpią pieniądze, z czego żyją i to dobrze żyją, że nie kradną i nie rozbijają po drogach, a jednak żenią się, rozwodzą, kochają i piją. Nie wierzy się temu wszystkiemu co się widzi, a jednak z przyjemnością patrzymy na wielkie oczy Crawford, na uśmiech Gable'a i rozbrajającą minę Montgomery'ego, który w tym filmie ma największe pole do popisu. Reżyserja wcale pomysłowa, zdjęcia pulsujące życiem, świetne. Film wybitnie rozrywkowy, pełen wesołych efektów.

„SZKARŁATNY KWIAT" w „APOLLO".

Dramat w cieniu noża gilotyny. Przejmująca do głębi historja — pomyśli kinoman, czytając afisz kinowy, reklamujący film p. t. „Szkarłatny kwiat". Tymczasem jest to obraz o sensacyjnej treści coprawda, zaczerpnięty z bardzo poczytnego romansu, ale nie tak straszny jak go ogłaszają. Pewien arystokrata angielski, ożeniony z Francuzką, postanowił w czasie rewolucji, a zwłaszcza rzezi uprawianej przez Robespiera na książętach i hrabiach w Paryżu, ratować od śmierci osoby z nim skoligacone. Brawurowemi wyczynami za pośrednictwem rozmaitych sztuczek oraz przy pomocy przyjaciół udawało się to, choć poszukiwano go i usiłowano pochwycić za wszelką cenę. Oto treść i akcja, wywołująca napięcie, wzbudzająca ciekawość, czy ten „Szkarłatny kwiat" dostanie się w ręce szalejącego tłumu i na gilotynę. Nie dał się i szczęśliwie wraca z żoną do Anglji. Poza tem w filmie tym wystawa jest dość bogata, a także gra artystów, którzy tworzyli postacie zgodne z historją, jest dobra, choć nieco teatralna. Kostjumy stylowe jak i wszystkie akcesorja, nie wyłączając gilotyny, która rzetelnie pracuje na początku akcji. Nadprogram znów nowa kolorowa bajka p. t. „Wesołe zajączki".

Gordon - Bennett.

Wczoraj w pewnej restauracji
stałem się biurem informacyj,
bo pewien gość, co jadł kotleta,
zapytał mnie o Gordon — Bennetta.

Mówię mu: „Panie, dobra sprawa,
zwyciężył balon nasz — „Warszawa",
bo znowu nasi się spisali
i zalecieli jak najdalej.

Na to ów gość: — to dobrze, panie,
lecz pan pozwoli jedno pytanie:
niech pan mi powie za wszelką cenę,
Kto pierwszy — Gordon czy też Bennett?

Kolec.

Przed złotym jubileuszem Stowarzyszenia Restauratorów.

(n). W grudniu bieżącego roku przypada 50-lecie założenia w Bydgoszczy stowarzyszenia restauratorów. Jubileusz ma być obchodzony uroczyście. Spodziewany jest przyjazd delegacyj z całego kraju.

Wczorajsze zebranie plenarne członków stowarzyszenia upoważniło zarząd do przygotowania uroczystości i wydania **dziełka jubileuszowego**, zawierającego opis działalności stowarzyszenia za czasów niemieckich i w Polsce Odrodzonej.

Zebrani uchwalili zwrócić się do zarządu miejskiego z protestem przeciwko **nieuczciwej konkurencji** uprawianej ze strony pewnego uprzywilejowanego przedsiębiorstwa.

Do stowarzyszenia przyjęto jako nowych członków pp. Szliwę, Gordona Kazimierza i panią Mellerową.

Zebranie wczorajsze **w sali p. Kowalskiego** (Kleinert) zaszczycił swoją obecnością **p. Palejowski z Łodzi**, poprzednio prezes restauratorów okręgu nadnoteckiego. Pan Palejowski prowadzi w Łodzi **hotel „Savoy"**, który stale się ogłasza w „Dzienniku Bydgoskim". W rozmowie z przedstawicielem naszego pisma żalił się słusznie p. Palejowski na niektórych wybitnych sportowców bydgoskich (z klubu „Polonja"), którzy zjeżdżając na rozgrywki do Łodzi mieszkają tam **w hotelach żydowskich** — omijając czysty hotel chrześcijański.

Surowa kara za brak pełnej wagi węgla.

Handlarz węgla skazany na ośm miesięcy bezwzględnego więzienia.

Częste były ostatniej zimy skargi na niesumiennych handlarzy węgla, którzy ten tak bardzo drogi w Polsce środek opałowy w sprzedaży ulicznej uczynili jeszcze droższym przez brak pełnej wagi węgla. Lotna kontrola policji, urządzona na skutek tych skarg w różnych punktach miasta stwierdziła, że istotnie niektórzy handlarze starali się oszukać konsumentów, nie dając pełnej wagi węgla. Spisano więc protokóły i sprawy skierowano do sądu.

We wczorajszy czwartek toczyła się rozprawa przed Sądem Grodzkim w Bydgoszczy przeciwko jednemu z nieuczciwych handlarzy, który zasiadł na ławie oskarżonych. Jak stwierdzono, woźnicy handlarza w dwóch wypadkach sprzedawali węgiel, przyczem przy każdym centnarze **brakowało po pięć kila węgla.**

Oskarżony tłumaczył się, że waga na wozie była zepsuta. Policjant składający zeznanie w charakterze świadka stwierdził, że waga była w najlepszym porządku. Obciążająco zeznali także robotnicy zatrudnieni u handlarza.

Sąd wydał wyrok, skazujący handlarza za brak pełnej wagi węgla na **ośm miesięcy bezwzględnego więzienia.** Oskarżony z miejsca od wyroku założył apelację. Surowa ta kara niech będzie przestrogą dla innych.

Groźny pożar w Fordonie.

Straszna wichura utrudniała akcję ratunkową.

We wczorajszy czwartek o godz. 9 wieczorem wybuchł w Fordonie w samem śródmieściu wielki pożar, który strawił dwie stodoły, zapełnione słomą i sianem oraz znajdujące się tam maszyny rolnicze, będące własnością kupców fordońskich pp. Franciszka Płotki i Pawła Gniota. Wskutek silnej wichury istniała obawa, że pożar rozprzestrzeni się i obejmie okoliczne budynki. Dzięki jednak energicznej akcji fordońskiej straży pożarnej i nadludzkim wprost wysiłkom dzielnych strażaków miasta Fordonu udało się już po godzinnej rozpaczliwej walce z żywiołem, pożar zlokalizować.

Stodoły wraz z martwym inwentarzem spaliły się doszczętnie. Straty powstałe wskutek pożaru oblicza się na około 10 tysięcy złotych. Na szczęście stodoły, które padły pastwą płomieni, były ubezpieczone od ognia. Straży fordońskiej, która przez całą noc i jeszcze dziś nad ranem pracowała na miejscu pożaru, należy się pełne uznanie za jej ogromny wysiłek.

—::—

— **Lekarz powiatowy w Szubinie dr. Karyło** został przeniesiony do Żółkwi (w wschodniej Małopolsce).

— **Koło Rodzicielskie przy państw. gimnazjum humanistycznem w Bydgoszczy** zaprasza rodziców i opiekunów młodzieży na doroczne walne zebranie, które odbędzie się w auli gimnazjum w niedzielę, 22 bm. o godzinie 17. Na zebraniu tem wygłosi p. dr. Szerzeniewski referat na temat „Rola uświadamiania młodzieży w okresie dojrzewania".

Radosna godzina dla dziatwy. Dziś, w piątek, jutro w sobotę 21 bm. o godz. 3 po poł. i w niedzielę 22 bm. o godz. 1 w południe wyświetla kino „Apollo" dla dzieci i młodzieży program p. t. **„Radosna godzina Mickey Mouse".**

Wichura nad Bydgoszczą.

We wczorajszy czwartek około godz. 10 wieczorem zerwała się nad Bydgoszczą silna wichura. Wskutek wichury powstały liczne szkody w ogrodach, szczególnie na przedmieściach. Wiatr zerwał cały szereg anten z dachów. Ponadto kilka szyb wyleciało z okien mieszkań w różnych częściach miasta. Straży pożarnej nie alarmowano. Wichura, jaka szalała nad Bydgoszczą, na szczęście nie trwała długo.

Na Targach Pałuckich ożywienie.

Żnin. Ilość zwiedzających Targi Pałuckie jest dość poważna i tereny targowe są stale ożywione. Na zakończenie Targów odbędą się w niedzielę, 22 bm. bardzo malownicze dożynki.

W ub. wtorek odbył się spęd inwentarza żywego. Niestety — **rolnictwo zawiodło.** Spędzono tylko kilka krów i świń. Nie było co wybierać do premjowania.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

W sobotę 21 bm. o godz. 19 odbędzie się zebranie Chrz. Związku Pracowników Miejskich w hotelu Lengning, ul. Długa 37.

Sprawy bardzo ważne; obecność wszystkich członków bezwzględnie konieczna..

Zarząd.

SPORT

MŁODZIEŻ SZKOLNA NA KORCIE.

Wyniki tennisowych mistrzostw bydgoskich szkół średnich. — Siedówna i Biechowski mistrzami.

Staraniem Koła Wychowawców Fizycznych odbyły się w dn. 16—19 bm. na kortach BKS-u, rozgrywki tennisowe o mistrzostwo szkół średnich. Zawody, poprowadzone sprężyście przez p. prof. Wojciechowskiego, zgromadziły znaczną liczbę zawodników i wykazały poprawę klasy technicznej (szczególnie w grach pań).

Mistrzostwo zdobył łatwo jeden z młodych graczy w Polsce — Zygmunt **Biechowski,** uczeń Państw. Gimn. Human., bijąc bez trudu w finale **Hofmanna** (gimn. Kupieckie) 6:2, 6:2. Trzecie miejsce zajęli: Maćkowski (P. G. H.) i Rademacher (gimn. niemieckie).

Wśród uczennic mistrzostwo tradycyjnym zwyczajem zdobyła mistrzyni Polski juniorek, **p. Siodówna** z Gimn. T. S. J. im. Curie-Skłodowskiej, bijąc w finale nieźle zapowiadającą się uczennicę Gimn. Hum. p. **Srzednicką** 6:1, 6:2. Trzeciem miejscem podzieliły się: Kalitówna i Niesiołowska, obie z Gimn. Hum.

W grach podwójnych uczniów pierwsze miejsce zajęła para **Biechowski, Maćkowski** (Gimn. Hum.), wygrywając z parą Hofmann Buczkowski (Gimn. Kup.) 6:2, 7:5.

Uczennice Gimn. Curie Skłodowskiej: **Siodówna i Bauerówna** pobiły w finale przedstawicielki Gimn. Hum. Srzednicką i Niesiołowską 8:6, 6:2.

HAZENISTKI JUGOSŁOWIAŃSKIE ZWYCIĘŻYŁY W POZNANIU.

Poznań. W czwartek odbył się w Poznaniu międzynarodowy mecz hazeny pomiędzy zawodniczkami jugosłowiańskiemi, występującemi jako reprezentacja Zagrzebia i reprezentacją Poznania. Spotkanie zakończyło się łatwem zwycięstwem gości w stosunku 8:2 (4:0). Drużyna jugosłowiańska górowała zarówno pod względem technicznym, jak i kondycji fizycznej. Drużyna poznańska grała, jak na swe warunki, dobrze i ambitnie, ale pod względem dyspozycji strzałowej ustępowała przeciwniczkom przynajmniej o klasę.

Bramki dla pokonanych zdobyły Sekułówna i Kryżanka. Publiczności, a zwłaszcza młodzież szkolna stawiła się licznie.

Spotkanie powyższe poprzedziły zawody w szczypiorniaka o mistrzostwo Poznania pomiędzy KPW i Wartą. Zwyciężyło KPW w stosunku 6:4.

OSTATNIE TEGOROCZNE WYŚCIGI DIRT-TRACKOWE.

Na oficjalne zamknięcie tegorocznego sezonu motocyklowego urządza Komitet Międzyklubowy wyścigi motocyklowe dirt-trackowe na Stadjonie im. Marszałka Piłsudskiego w dniu 22 bm. o godz. 2.30 po poł.

Będzie to „lustracja" bydgoskich jeźdźców i zarazem stwierdzenie postępów innych dorastających asów.

Wyścig ten jest zarazem meczem międzyklubowym: KMB. — MKZS.

Odjazd pociągów z Bydgoszczy:

Toruń—Warszawa: 2.42, 6.50, 8.05, 9.58, 14.05 15.35, 17.56, 18.26, 19.40, 21.26 (tranzytowy), 23.15.

Tczew—Gdańsk—Gdynia: 3.50, 5.20, 7.54 12.46, 13.13, 17.15, 19.43, 20.00, do Rynkowa: 16.10, 20.30 (od 19/V do 11/X).

Kościerzyna—Gdynia: 8.01, 15,20.

Nakło—Piła: 0.02, 6.15, 10.41 (tranzytowy), 14.45, 19.49.

Unisław—Brodnica: 4.46, 8.11 13.45, 16.20 21.45.

Inowrocław—Poznań: 0.46, [illegible].51 [illegible], 9.20 14.01 18.32, 22.18, 23.00.

Wągrowiec—Poznań: 0.05, 10.40, 13.30, 18.35.

Inowrocław—Karsznice—Herby Nowe: 0.46, 14.01.

OSTATNIE WIADOMOŚCI

Księgi zażaleń na poczcie.

Warszawa, 20. 9. (tel. wł.) Naczelnicy urzędów pocztowych — w myśl nowej instrukcji ministerstwa — poza kontrolą nad sprawnem wykonywaniem służby przez władze podwładne, mają obowiązek czuwania nad taktownem i uprzejmem ustosunkowaniu się pracowników urzędów pocztowych do klienteli. Wszelkie skargi, wnoszone do książek zażaleń, będą skrupulatnie sprawdzane. (r)

Ściąganie podatków.

Warszawa, 20. 9. (Tel. wł.). Urzędy skarbowe otrzymały polecenie terminowego ściągania bieżących należności podatkowych oraz tych zaległości, które nie są objęte rozporządzeniami o ulgowych spłatach.

Egzekucje podatkowe mają być wdrażane bezzwłocznie po upływie terminu płatności danego podatku. (r)

Postulaty spółdzielni mieszkaniowych w ministerstwie skarbu.

Warszawa, 20. 9. (tel. wł.) Zarząd związku spółdzielni budowlano-mieszkaniowych przedłożył przed kilku miesiącami ministerstwu skarbu obszerny memorjał, ilustrujący trudną sytuację finansową kooperatyw mieszkaniowych.

Spółdzielnie budowlano-mieszkaniowe walczą z wielkiemi trudnościami płatniczemi, powodowanemi niewypłacalnością lokatorów domów spółdzielczych i właścicieli nowych domów, wybudowanych z kredytów spółdzielczych.

Związek spółdzielni budowlano-mieszkaniowych wystąpił z daleko idącemi wnioskami, mającemi na celu oddłużenie spółdzielni. Oddłużenie to miałoby być dokonane w drodze redukcji sumy zaciągniętych pożyczek oraz dalszej obniżki oprocentowania.

Jak słychać decyzja ministerstwa skarbu w sprawie oddłużenia kooperatyw mieszkaniowych zapaść ma w najbliższym czasie. (r)

Bunt w zakładzie poprawczym w Koźminie.

Koźmin. W zakładzie poprawczym w Koźminie wybuchł w dniu 17 bm. bunt wychowanków z powodu odebrania im tytoniu do palenia. Bunt został stłumiony przez większy oddział policji przy użyciu bomb łzawiących. Dochodzenia prowadzi prokuratura S. O. z Ostrowa.

Hakata czeska szaleje.

Morawska Ostrawa, 20. 9. (PAT). Według nadesłanych do Zagłębia Karwińskiego wiadomości, w ciągu ostatnich kilku dni **wydalono z pracy około 130 górników Polaków, przeważnie tych, którzy posyłali swe dzieci do polskich szkół.** Wydalenia objęły szyby, stanowiące **własność czeskiego towarzystwa górniczo-hutniczego w Pradze** a mianowicie „Gabrjelę", „Hohenegger", „Barbarę" i „Franciszka".

*

Gwałty Precliczków szarpią nerwami polskiego społeczeństwa, które nie może się doczekać, by nasz rząd położył im kres. Trudno uwierzyć, aby nasz wielki naród musiał z założonemi rękami patrzeć na bezlitosne gnębienie swych braci z nad Olzą. Środki po temu są i środki się znaleźć muszą. Tego wymaga cała polska opinja! — red.

Beck je śniadanie z Lavalem.

Genewa„ 20. 9. (PAT). P. minister Beck z małżonką podejmował dziś śniadaniem premjera Lavala, któremu towarzyszy szef gabinetu Rochat. Ponadto w śniadaniu wzięli udział **delegat włoski baron Aloisi,** stały delegat Polski przy Lidze Narodów Komarnicki z małżonką oraz szereg innych osób z delegacji polskiej.

Przyjęcie dla m. s. „Piłsudski".

Nowy Jork. (PAT). Przygotowania do przyjęcia „M/S Piłsudski" **są na ukończeniu.** Na przystani powita nowy statek polski **kilkanaście tysięcy Polaków.** Na bankiecie oficjalnym, wydawanym na pokładzie w czwartek, przemawiać będą sekretarz handlu Roper i senator Cotland. Burmistrz Nowego Jorku Laguardia **przyjmie uroczyście na ratuszu prezydenta m. st. Warszawy Starzyńskiego**

Czesi w służbie abisyńskiej.

Addis Abeba, 20. 9. (PAT) Przybył tu **znany z wojny o Gran Chaco lotnik czeski Ulrich.** Pragnie on służyć w lotnictwie abisyńskiem.

W piątek rano negus przyjmie z okazji święta t. zw. małego femaskala przedstawicieli korpusu dyplomatycznego. Po zakończeniu okresu deszczowego rozpoczną się uroczystości w związku ze świętem dużego femaskalu.

Katastrofa samochodowa naszych dyplomatów.

Moskwa, 20. 9. (PAT) W dniu wczorajszym **chargé d'affaires ambasady R. P. Sokolnicki oraz sekretarz ambasady Kałuski ulegli wypadkowi samochodowemu.** P. Sokolnicki został **lekko ranny w rękę i ramię,** p. Kałuski zaś został **poważnie ranny w głowę.**

Śmierć czeskiego lotnika.

Praga, 20. 9. (PAT) W Hradci Kralowe zabił się, spadając wraz z samolotem ze znacznej wysokości **zastępca dowódcy 4-go pułku lotniczego, ppułk. Borys Dragoun.** W czasie lotu ćwiczebnego na wysokości 1000 metrów ppułk. Dragoun zrobił **dwa korkociągi, a po trzecim nie mógł już aparatu wyrównać.**

Kto ma rację?

Londyn, 20. 9. (PAT). Prasa angielska odpiera zarzuty Gaydy, podniesione w piśmie „Voce d'Italia", jakoby **na oczach władz egipskich odbywała się nad granicą Cyrenaiki po stronie egipskiej koncentracja uciekinierów sekty senussitów.** W Kairze — jak wiadomo — wydane zostało oficjalne zaprzeczenie tym twierdzeniom. Dzienniki podkreślają, że niewielka liczba senussitów, która schroniła się do Egiptu po wypędzeniu ich przez Włochów z oazy Siwa w roku 1926, jest pod stałym nadzorem władz egipskich i trzymana zdala od granicy Libji. Przywódcy senussitów, których Gayda wymieniał po imieniu, nie posiadają żadnego autorytetu wśród wyznawców i znani są jako włochofile. Arabowie w Trypolisie nie są uświadomieni narodowo i **nie reagują na żadną agitację.**

Jednocześnie prasa angielska podkreśla, że władze włoskie w Libji wykazują pewne **zaniepokojenie co do niebezpieczeństwa wschodniej granicy tego kraju,** wobec czego zarzuty Gayda są wyrazem szczerych, aczkolwiek nieuzasadnionych obaw władz włoskich w Libji.

Ucieczka z Rosji samolotem.

Czerniowce, 20. 9. (PAT). Nad pograniczną miejscowością Vadului Voda przeleciał aeroplan sowiecki, kierując się w stronę Galaczu. Samolot ten był gęsto ostrzeliwany przez straż graniczną sowiecką, która usiłowała nie dopuścić do opuszczenia przezeń terytorjum Z. S. R. R. Władze rumuńskie wydały zarządzenia celem zatrzymania i rozbrojenia samolotu. Istnieje przypuszczenie, że lotnicy są uchodźcami z Rosji Sowieckiej.

Olbrzymi pożar pod Tczewem.

Majątek ziemski wraz z żywym i martwym inwentarzem spłonął doszczętnie.

Tczew. W nocy z środy na czwartek we wsi Dzierżążno w powiecie tczewskim z nieustalonych narazie przyczyn wybuchł olbrzymi pożar w zabudowaniach gospodarczych majątku ziemskiego wdowy Anieli Kackowej, dzierżawionego przez obywatela ziemskiego Bronisława Pawłowskiego.

Na miejsce olbrzymiego pożaru przybyły straże pożarne z Gniewu, Morzeszczyna, Dzierżążna, Piaseczna, Gogolewa, Rzeżącina, które ze zdwojoną energją przystąpiły do walki z rozszalałym żywiołem.

Pożar w mgnieniu oka objął wszystkie zabudowania gospodarcze majątku, które do czwartku rana spłonęły doszczętnie.

Strażacy zdołali uratować tylko nadpalony pałac majątku. **Pastwą płomieni padła wielka stajnia wraz z 11 końmi, stodoła z maszynami i narzędziami rolniczemi, śpichlerz z ¾ tegorocznego zbioru żniwnego, wozownia, szopy, powózki i t. p.** Prowizorycznie obliczone szkody wynoszą około **75.000 złotych.** Na miejsce pożaru przybyli wywiadowcy tczewskiego wydziału śledczego, którzy wdrożyli energiczne śledztwo.

Mapa lotu balonów.

Mapka przedstawiająca trasę lotu poszczególnych balonów. Z mapki tej widać, że balon **„Bruxelles"** (Belgja) lądował pod Homlem, przebywając około 800 km; **„U. S. „Navy"** (Stany Zjedn.) pod Mozyrem 550 km; **„Hildebrandt"** (Niemcy) między Bobrujskiem a Mohylewem — 780 km; **„Zürich III"** (Szwajcarja) pod Rygą — 580 km; **„Belgica"** (Belgja) pod Rostowem 1460 km; **„Lorraine"** (Francja) pod Bobrujskiem 720 km; **„Deutschland"** (Niemcy) pod Rygą — 560 km; **„Warszawa II"** (kpt. Janusz i por. Wawszczak) pod Filonovem — około 1500 km; **„Kościuszko"** (kpt. Hynek i por. Pomaski) za Charkowem — 1300 km; **„Maurice Mallet"** (Francja) pod Nieżynem — 650 km; **„Polonia II"** (z załogą kpt. Burzyński i por. Wysocki) lądowała pod Stalingradem, przebywszy około 1600 km, a więc największą odległość. Niemiecki balon **„Erich Deku"** lądował pod Szackiem — 1300 km oraz balon **„Toruń"** (Holandja) wylądował pod Bołogodje — 970 km.

Żywy bagaż żołnierza

który po odbyciu służby wojskowej wracał do cywila.

Przemyśl, 20. 9. (tel. wł.). Na stacji kolejowej w Przemyślu wydarzył się niezwykły wypadek podrzucenia dziecka. Onegdaj wieczorem opuszczały Przemyśl całe tłumy żołnierzy, którzy po odbyciu służby wojskowej wracali do swoich domów. Na „pożegnanie" przybyła na stację m. in. pewna młoda dziewczyna z dzieckiem na ręku, która odszukała wśród b. wojskowych swojego „narzeczonego", który opuszczał Przemyśl, ale przyrzekł do swej „ukochanej" wrócić. Dziewczyna widocznie nie ufała obietnicom „narzeczonego". Na krótko przed odjazdem pociągu przypomniała sobie bowiem, że dla wybrańca swego serca zamówiła w bufecie smaczne kanapki. Pozostawiła więc dziecko „na chwileczkę" pod opieką „ojca" i poleciała — do bufetu, aby już więcej nie wrócić. Tymczasem pociąg ruszył, nim b. żołnierz mógł wyskoczyć i odszukać matkę dziecka.

Wypadek wywołał wśród publiczności i żołnierzy, którzy jakoś nie współczuli koledze, dużo śmiechu. W kołach prawniczych rozważa się pytanie, czy w tym wypadku może być mowa o podrzuceniu, skoro matka powierzyła dziecko opiece ojca.

—:—

Sokół żeński.

Dziś trening lekkoatletyczny o godz. 19 na stadjonie. Trening odbywa się pod kierownictwem trenera **p. Cejzika z Warszawy. Komplet konieczny.**

W niedzielę o godz. 9 rano próby P. O. S. dla wszystkich członkiń na stadjonie.

—:—

Niepoczytalne wybryki łobuzerji. Karygodnego wybryku dopuścili się nieznani narazie łobuzy, którzy w ub. środę obrzucili kamieniami pociąg osobowy, zdążający o godz. 7,30 rano z Bydgoszczy do Torunia w chwili mijania przejazdu przy ulicy Gdańskiej. Jedna z szyb została rozbita, lecz na szczęście nikt z pasażerów nie odniósł rany. Przed przybyciem policji łobuzy uciekli nierozpoznani.

Szkoła Rolnicza

Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Bydgoszczy.

Dyrekcja Szkoły Rolniczej W. I. R. w Bydgoszczy, ul. Nowodworska 11 donosi, że w dniu 4 listopada (poniedziałek) o godz. 8 rano rozpoczyna się nauka na kursach niższym i wyższym.

Dziś, tem więcej w kryzysie gospodarczym, postępowemu rolnikowi włościaninowi nie wystarcza tylko praktyka rolnicza, bowiem konieczność życiowa wymaga od niego uzupełnienia wiadomości z zakresu uprawy roli i roślin, hodowli i żywienia inwentarza, nawożenia, uprawy łąk i pastwisk, organizacji gospodarstwa oraz wiadomości ogólnych z zakresu przyrody i t. p., a prócz tego zdobędzie młody rolnik umiejętność czytania i pisania w języku ojczystym i rachunkach.

Czesne za kurs **wynosi obecnie tylko 30 zł.** Przy zapisie należy uiścić na poczet czesnego 10 zł, przedłożyć metrykę urodzenia, ostatnie świadectwo szkolne, świadectwo moralności od księdza lub sołtysa.

Uczniowie korzystają ze zniżek kolejowych.

Zgłoszenia przyjmuje i udziela bliższych informacyj codziennie oprócz niedziel i świąt od godz. 8—15 dyrektor.

Z życia towarzystw.

Piątek, 20 września.

Godz. 18,00: **Bydgoski Klub Mandolinistów.** Lekcja dla kursu w lokalu klubowym. O godz. 20 lekcja dla oddziału I i II. Komplet konieczny.

Godz. 19,30: **Sokół III.** Zebranie zarządu w lokalu posiedzeń. Z powodu ważnych spraw komplet konieczny.

Godz. 20,00: **Klub mandolinistów „Lutnia".** Zebranie plenarne w hotelu Lengning, ul. Długa 37. Ważne sprawy; uprasza się członków o punktualne przybycie.

— **Sokół V. O. P. N.** Schadzka wszystkich drużyn w salce p. Dzierżyńskiego.

*

K. S. Kolejowego P. W. Bydgoszcz. Dziś trening sekcji bokserskiej od godz. 19—21 w sali gimnastycznej gimnazjum klasycznego przy ul. Libelta (róg Krasińskiego).

Hallerczycy! W sobotę i niedzielę od godz. 14—17 strzelanie o ryngraf placówki w Strzelnicy, ul. Toruńska 30. Udział wszystkich członków obowiązkowy.

Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze. W niedzielę 22 bm. po nieszporach odbędzie się plenarne zebranie miesięczne. Uprasza się członków o liczny udział.

Cech siodlarzy, rymarzy i powroźników zwołuje na dzień 23 bm. o godz. 19,30 do lokalu restauracji „Obywatelskiej" (ul. Dworcowa) zebranie cechowe, na które wszystkich członków i pp. tapicerów zaprasza.

—:—

Bank Polski płacił w dniu 20. 9. 1935 r.

dolary amerykańskie	5.28
funty szterlingów	26,06
franki szwajcarskie	171,89
franki francuskie	34,91
belgi belgijskie	89,26
szylingi austrjackie	98,50
liry włoskie	35,—
floreny holenderskie	357,60

Pełna tabela wygranych do IV. klasy 33. Loterji Państwowej.

Jedenasty dzień ciągnienia.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

30.000 zł. — 35168

10.000 zł. — 2917 56718 73468 82009 149983

5.000 zł. — 58975 92260 103223 148086 181240

2.000 zł. — 26218 33140 47616 49504 51228 93345 98913 80400 80552 95223 109897 131477 132268 138046 143199 148732 153455 158339 183222

1.000 zł. — 5241 11013 14410 34842 37029 40121 40927 41831 42111 42441 45483 45747 49136 49183 51398 59321 62071 74636 79182 80406 84531 58164 84512 91047 99395 94916 96604 98028 98908 102712 109134 109459 117195 117436 120463 122377 129250 136478 152573 153281 153889 161251 165271 168045 171005 177202 180489 182978

Wygrane po 200 zł.

6 42 245 347 480 1154 280 328 647
860 944 99 2124 275 396 535 620 45
733 3090 401 578 93 652 912 4213 92
98 307 73 609 5100 48 97 413 71 598
863 6945 64 7251 302 8 58 480 501 66
73 739 889 954 8040 505 619 722 9104
40 350 505 618 761 883 10026 51 95 127
76 85 270 320 11324 256 610 19 72 720
66 923 34 12223 43 531 671 760 63 927
13234 737 807 74 14006 92 166 443 596
909 15222 84 333 628 93 839 937 16133
289 653 879 929 49 17001 127 74 222 38
77 723 64 800 932 18145 245 703 8 879
911 13 83 19039 45 66 321 32 418 61
94 523 910 20056 247 203 89 303 44 510
932 21162 300 86 616 983 22144 416 37
565 706 44 899 933 68 85 92 23119 88
358 423 640 804 73 947 51 24015 367
402 82 533 618 40 730 67 845 908 25319
33 78 84 646 746 850 53 911 55 26101
308 32 51 431 529 704 45 811 48 911
61 27177 211 36 46 581 619 943 55 83
28199 259 607 869 29115 233 35 85 306
31 427 504 609 92 802 79 30080 404 562
96 98 812 31081 100 308 514 55 709 55
818 21 37 954 32004 92 219 300 44 471
528 33 34 71 693 770 97 837 88 971
33021 42 269 486 574 604 783 906 86
34182 342 72 437 517 70 710 73 834 910
14 95 35057 265 68 353 611 782 93 819
38 68 929 36069 192 211 547 609 90 891
37079 85 118 393 462 76 588 653 87 960
68 38015 16 151 274 96 332 447 74 705
39008 53 296 302 15 79 642 68 752 74
40015 108 30 61 221 309 24 32 74 535
603 41219 99 435 526 637 862 955 68
42313 471 524 45 56 692 743 51 827
53 903 8 90 98 43223 34 429 95 509 759
60 871 83 44155 626 773 83 908 45075
122 30 233 68 570 648787 952 46002 61
155 217 67 597 650 725 965 47005 227
87 450 563 67 621 734 48 906 48036 48
533 57 74 431 70 602 30 56 791 950 9
47 49089 101 295 402 72 608 72 740 41
78 927.

50241 87 351 82 615 25 57 89 715
879 51 244 430 43 87 569 74 95 745
835 968 52057 119 41 355 418 752 902
55 53115 294 545 93 654 792 94 862
54080 245 449 545 658 773 917 55016
134 68 298 328 418 509 725 84 841 82
929 56184 359 83 469 530 82 640 51
78 736 76 80 950 57099 141 482 97
531 92 749 61 91 818 64 85 960 75
58065 74 252 64 474 83 96 511 631
59045 63 102 96 272 463 535 89 804
41 42 60047 166 247 67 330 60 433
642 780 83 814 901 61028 76 207 47
87 353 89 469 99 591 638 76 737 62
62064 209 349 88 403 55 585 649 52
744 815 90 969 63016 175 250 86 421
64 85 536 61 743 965 93 64048 267
378 85 94 431 59 90 510 76693 641
709 29 945 65031 141 230 81 380 91
402 54 95 504 93 701 36 40 86 885
943 66072 75 139 205 96 343 46 97
405 68 536 767 806 25 909 46 55
67129 70 266 304 14 456 610 76 850
97 920 89 68018 69 173 357 69 479
92 549 96 626 41 47 63 730 69026
162 436 511 760 848 955

70055 180 275 305 96 422 627 49
876 907 71004 40 110 22 34 205
837 54 417 601 05 72 85 72155 96
202 356 489 610 757 841 98 932 63
73176 234 332 627 75 713 60 86 875
99 74011 29 175 78 250 56 460 95
506 637 839 940 75111 411 95 592
644 764 87 90 804 11 88 993 76100
15 67 74 280 391 468 691 793 919 64
77048 215 342 51 529 678 84 736 871
917 78250 350 461 514 774 84 79018
78 133 41 87 210 307 54 93 411 510
61 719 877 911 30 80158 475 558 600
24 723 85 94 843 932 33 55 81038
45 82 236 40 62 343 58 502 82057 85
93 97 252 90 326 31 581 622 929 82
83092 111 23 205 20 83 499 520 37
74 621 31 70 742 84038 101 79 244
325 40 89 563 687 750 853 957 74
85005 41 104 85 317 27 33 492 560
80 686 93 831 983 86607 25 80 856
66 907 30 87164 257 554 621 768
88490 514 743 825 67 90 928 89052
69 494 549 660 63 706

90168 92 207 357 432 61 73 544 648 84
701 56 941 91164 288 381 622 71 748
66 92030 44 88 122 75 337 76 445 596
643 66 918 79 93066 108 44 275 350 422
543 49 709 869 94118 45 341 698 706
804 999 95082 120 49 79 93 200 413 555
617 32 812 27 979 96123 27 353 411 54
60 876 965 97027 197 243 407 915 37
66 82 98004 46 277 386 428 75 87 519
698 758 682 96 987 99060 334 55 491
540 46 64 832 58 963 64.

100091 216 377 501 645 64 874 89
95 906 83 101190 237 369 88 475 618
80 85 99 869 80 961 102175 220 43 434
602 67 797 850 83 992 103004 58 71
138 63 79 280 313 37 514 93 722 93
863 104004 33 54 92 369 89 500 11 750
105017 114 65 491 647 75 758 897 921
79 106055 63 115 52 214 60 311 504 62
646 717 53 891 905 15 35 107118 234
35 458 535 76 97 717 26 49 920 108039
70 130 45 89 90 205 27 302 467 581 98
622 785 800 35 109026 31 209 69 332
490 532 62 77 98 634 811 110081 84
355 765 73 805 36 51 111028 208 529
632 78 771 802 76 112050 248 75 95
566 666 722 73 849 902 38 113034 47
58 165 68 265 414 592 635 710 872 935
50 55 114033 71 125 50 358 679 762 78
836 64 69 913 77 115097 108 31 50 53
76 314 53 414 52 98 506 35 57 617 717
83 834 79 924 116136 234 68 366 623
35 660 70 117021 55 127 232 35 328
583 780 806 54 931 40 118164 276 34
99 670 119048 167 235 335 479 665 758
800 14 120036 158 90 328 512 33 46
75 632 757 953 71 121071 174 269 382
477 681 764 818 918 72 122088 102 6
39 329 32 478 538 876 123187 401 42
97 652 848 74 912 65 124115 41 66 344
87 427 62 538 92 645 787 125100 28
259 367 71 88 604 54 126179 346 431
513 60 82 740 51 96 870 79 127038 191
281 97 348 408 515 32 44 635 39 702
65 914 128052 231 385 439 584 713 43
939 44 129032 88 142 65 291 412 672
931 56 66 130246 96 331 440 610 79
94 818 926 131082 178 207 33 46 99
342 89 527 45 48 653 73 740 55 66 81
85 94 804 92 132097 112 54 260 92 97
335 409 11 527 804 81 133091 126 61
62 202 23 91 323 693 713 47 134015
98 117 61 358 430 635 791 97 867 953
135040 96 462 527 41 60 785 814 63
965 136166 373 74 69 434 504 22 30
40 712 18 63 73 95 137135 203 43 58
61 419 503 21 47 94 607 16 39 800 3
49 79 92 138006 21 233 75 96 308 15
95 472 88 675 94 815 139104 341 85
405 25 68 80 562 70 677 776 91 834
909 140564 734 808 927 141207 57 321
499 174 920 75 142090 170 202 68 73
383 528 678 794 940 65 143190 228 358
547 625 54 773 816 954 64 144100 40
419 85 642 814 73 954 145141 222 604
29 725 851 59 146030 85 207 82 316 83
433 58 572 666 724 37 56 855 81 988
147460 556 712 83 811 148047 112 289
352 707 80 149004 293 407 13 58 714
621 68 150220 59 85 313 25 420 692
743 802 151005 2 874 178 278 365 452
87 502 25 612 40 82 705 841 92 924 95
152029 241 78 82 337 92 559 83
784 856 153078 462 507 669 742 64
88 820 909 154015 33 88 115 61 318
87 99 444 574 92 601 812 50 78 942
92 155164 207 335 453 507 17 36
89 768 80 823 71 156030 232 55
483 556 618 930 157041 92 94 110
32 66 86 372 522 94 768 88 804 36
44 931 158048 137 74 83 376 410 84
520 813 61 942 159082 135 209 12
426 51 68 529 57 98 621 48 79 814
58 907 160011 109 28 96 534 772 826
98 924 92 95 161012 128 31 215 93
420 25 47 549 699 735 70 921 162133
265 477 687 91 961 163006 21 37 44
122 64 235 55 305 507 37 653 743
75 818 42 901 164005 356 92 150 229
319 485 530 85 655 80 733 93 916
165040 103 27 32 47 254 89 315 606
781 90 823 84 928 36 51 166096 487
89 640 38 897 167154 528 627 51 754
850 71 89 168018 162 222 72 76 307
415 48 806 169380 553 840 59 901
170005 39 107 37 319 33 448 171145
78 300 50 35 51 421 603 799 888
172027 284 788 830 78 83005 21 320
23 536 42 619 703 56 78 833 58 941
67 74 174096 126 59 251 58 353 552
628 94 68 880 175214 465 525 617 96
811 961 176072 75 411 590 878 79
177104 58 396 577 89 654 759 988
178022 109 60 80 676 809 179385 406
65 890 923 51 180023 25 77 104 32
206 403 69 536 56 73 649 94 929
181004 43 49 57 123 552 364 616 723
182071 191 279 394 675 731 96 948
183035 166 443 64 566 96 718 47
858 97 923 184075 90 143 251 422 922

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

76 521 737 967 1289 523 640 777
2021 34 54 210 79 729 46 78 3193 203
16 404 512 671 44405 591 800 5191 323
6261 542 719 843 52 7064 390 97 813
74 8060 199 435 900 9184 348 411 9066
355 530 907 11113 74 348 52 13298 352
540 913 14095 632 785 15127 82 231
842 16183 552 667 768 996 17044 389
925 92 18508 644 910 19638 914 20081
425 21228 66 564 713 38 99 851 22061
123 479 83 519 699 23073 121 777 859
919 24311 491 775 25296 811 964 26804
976 270 27046 250 448 54 616 28017
182 363 855 93 29042 357 620 49 788.

30140 31012 32 108 310 88 721 859
32068 683 703 821 947 33037 433 519
810 996 34086 354 450 786 907 35297
329 728 75 88 832 973 95 36078 177
530 37096 246 555 750 981 97 38193
300 540 72 881 39057 116 209 532 720
40016 47 248 570 674 94 758 77 808
41037 246 345 728 928 42125 97 291
496 55 682 723 910 49 75 43062 450
44328 690 775 849 45014 36 569 84
617 46136 538 84 658 735 858 47125
388 404 726 893 945 48020 108 34 58
95 49112 72 226 305 63 675 50645 760
852 991 51147 269 312 77 957 79 52314
408 602 30 795 53091 297 316 821 60
927 30 54534 55 645 48 720 55019 425
523 607 850 56353 717 57560 645 74
58152 279 392 420 741 48 947 59269
96 459 570 637.

60111 232 303 504 692 722 939 61133
42 489 605 55 972 62100 434 534 666
922 63410 80 503 745 923 46 64093 229
84 65200 436 59 90 523 35 693 948
66141 87 221 30 365 67098 274 478
541 717 68223 313 95 558 78 704 812
28 962 69150 261 342 699 831 928 98
70039 157 364 71447 518 63 641 799
72109 33 80 82 256 575 828 73648 889
74016 92 196 496 594 806 75096 100
263 66 83 405 31 90 665 758 76433 510
624 44 97 77289 339 40 454 548 788
810 78186 79037 56 180 470 89 508 65
716 954 80294 95 414 505 11 695 81070
105 16 619 77 737 82 82079 434 553
987 83106 455 85 641 809 49 84136 47
67 443 554 628 746 85 825 85641 869
86478 87461 88202 40 310 62 628 759
71 89100 643 91 90319 91 402 713 832
91051 213 332 44 53 420 808 925 92034
496 83124 385 94 417 559 65 718 49
968 94218 361 624 73 95 812 95 977.

95013 76 106 531 60 695 832 42 79
93 96008 150 577 654 98 804 36 97126
96 221 84 311 84 441 72 512 96 697
949 98071 119 86 208 326 455 578 647
99268 819.

100137 469 71 653 101034 69 276
451 92 662 815 102432 722 81 103165
228 507 988 104053 81 860 105034 53
417 27 500 23 680 106021 27 426 70 615
765 863 963 107117 85 95 859 75 939
108253 72 309 49 4577 703 811 1097703
918 34 110105 430 75 594 7706 22 830
927 63 111496 548 801 112109 42 281
765 68 614 911 113110 50 630 968 75
114289 7760 805 29 115105 36 663 858
995 116116 303 467 663 717 65 80
117107 31 253 71 481 568 900 118032
236 91 314 841 940 119019 96 137 202
389 563 643

120151 203 422 40 616 955 121005
162 230 452 587 622 109 12 63 122181
390 438 123062 148 482 594 124188
416 594 684 705 24 61 882 125043 176
285 392 525 50 715 995 126667 707
127028 264 371 84 643 751 922 128046
181 329 570 693 747 855 129303 11 13
59 86 638 130041 150 200 236 92 436
547 652 70 734 37 131021 371 589 833
59 132014 67 90 140 289 351 440 5775
969 1331111 630 718 48 829 134015 189
206 319 504 637 135044 166 272 528
764 953 136346 92 490 500 624 68 710
54 865 296 87 137447 508 34 43 690
733 138092 194 99 410 565 873 992
97 139088 337 492 588 652 843.

140810 141327 4773 142009 164 203
444 613 724 971 143411 18 50 678
144142 226 624 150404 485 88 553 969
146148 404 10 632 60 147310 860 148223
473 588 602 740 88 917 51 149451 99
871 986 150248 308 549 715 865 151229
50 623 46 152376 89 549 52 928 153210
66 42 672 154021 69 185 407 155064 91
472 757 974 156366 157005 1169 302
416 703 158013 396 726 159119 294
669 964.

160276 437 161011 157 259 670 162915
36 62 163302 698 915 24 164059 325
566 9 827 94 165430 90 577 166025 459
616 84 1677130 233 51 357 436 722 856
168025 61 152 207 330 528 88 738 962
169075 115 512 803 982 90 170133 343
49 650 7761 171449 66 727 47 172135
245 388 970 173221 75 365 503 98 691
715 945 175439 528 980 177619 300 953
98 177032 180 350 712 178362 599 825
87 179022 147 99 369 425 526 629 90
720 937 87 180274 626 50 181076 323
436 593 652 793 991 182025 319 748
92 976 1837142 231 427 184312 97 637
51 733 88.

IV ciągnienie

Główne wygrane

20.000 zł. — 79421.

Po *10.000 zł.* — 33639 91933 93894 108236 111951.

Po *5.000 zł.* — 82688 103611 160300

Po *2.000 zł.* — 16135 17642 19673 22791 38038 41066 66676 71926 76859 77666 98406 99907 105270 106202 110918 113419 121559 121675 124189 140175 141237 142324 151341 150278 158438 171960 172965 182674.

Po *1.000 zł.* — 3351 46375 46523 50813 53340 56344 61502 62011 70604 74418 78581 89172 103835 104440 105939 115369 118632 123213 132462 136044 148316 157600 158572 159486 172102 180722.

Wygrane po 200 zł.

745 1406 573 695 952 81 2094 186
390 590 708 79 868 92 3073 108 508
718 4778 5024 755 841 935 66628 730
955 7186 681 8304 743 977 9574 854
10372 446 575 799 11281 789 801
12187 89 278 328 59 87 490 834 971
13088 124 396 870 14184 229 39 508
9 67 738 82 15168 74 418 540 16237
358 486 681 868 78 992 17192 246
89 993 95 18425 951 19140 78 330 552
20131 390 476 528 72 825 21002
260 415 94 682 815 22048 365 447 99
930 23566 860 908 24290 597 964
25871 511 57 64 648 63 71 763 838 43
989 95 26112 499 532 892 983 27044
321 803 9 18 28046 48 141 516 653
881 901 29136 289 303 66

30083 145 473 567 849 31404 883
32699 33091 190 257 306 561 34040
383 825 72 35189 314 91 471 6169
253 511 607 25 706 813 37376 430 630
38188 248 61 433 653 739 39256 342
487 506 606 40521 30 33 846 41095
104 93 207 922 43 42080 115 99 371
444 600 39 735 94 43036 137 321 574
712 910 44301 433 554 679 709 70
45314 961 82 83 46685 899 47038 66
226 476 669 84 48128 220 87 377 533
49133 240 300 482 635 739 966 50075
150 747 836 81 51119 724 806 71 95
915 52230 39 710 68 876 53346 52 443
54235 823 45 91 55272 561 702 56046
287 602 729 871 73 57284 668 58246
402 3 652 837 928 59001 256 57 374
88 718 805 60195 362 84 647 847 962
61050 243 696 743 862 62033 68 89
241 616 87 727 56 63259 579 87 717
66 64155 540 726 28 822 65163 76 59
882 938 66 163 76 597 882 938 66158
286 328 429 40 523 700 9 67049 143
563 68002 58 151 225 387 520 27 56
716 69173 291 397 525 667 853 67 92
70038 79 207 43 98 515 58 71163 81
461 630 49 872 912 72245 514 95 655
807 13 73016 36 109 84 284 373 536
58 59 840 922 36 74213 463 515 52
621 48 817 33 87 949 75113 445 576
674 967 76307 503 46 77066 104 663
809 15 78422 707 17 79159 326 637
743 875 80207 352 469 655 989 81154
222 332 455 691 864 940 82144 206
38 473 715 78 809 27 83275 348
84024 186 294 355 520 43 62 859
85143 54 417 628 63 874 86162 289
898 981 89 87983 88006 71 425 75
927 89458 522 90218 392 532 732 53
74 91098 532 92013 681 97 812 57
947 93029 508 78 698 889 915 94281
408 39 621 914 95465 67 835 61149
519 817 27 97314 430 43 508 617 77
832 68 98319 511 59 99223 58 342
725

100447 6048 6 99 101272 397 445
156 69 835 48 102454 884 914
103134 296 423 799 104041 63 172
520 748 87 804 911 105192 25 529
711 43 106239 558 72 714 107227
372 108088 184 218 78 109133 200
55 420 552 883 905 110196 332 702
111027 157 276 83 412 585 669 90
813 68 999 112091 54 202 22 357
113467 827.

114087 167 433 580 115226 96 352
447 917 116337 946 63 117555 93 665
73 93 830 928 118053 89 121 54 370
119164 353 444 49 510 120559 623
121226 705 800 122173 316 93 425
696 864 123173 322 907 124276 490
782 991 125152 307 462 564 731 75
947 126440 518 603 925 72 127417
581 715 982 128358 479 522 71 689
96 859 99 129182 608 871 967.

130072 228 30 317 59 671 869
131121 393 404 57 591 675 719 33
132187 207 376 133510 985 134035
101 15 22 50 300 8 411 621 82 868
135107 769 96 960 136171 482 576
611 934 137099 112 232 412 99 843
922 138085 110 29 34 67 425 46 602
9 36 37 752 139127 243 445 140155
328 417 652 755 141012 228 318 833
142260 595 602 741 873 963 143044
650 838 995 144137 215 302 685 796
819 145085 115 471 534 70 633 146135
63 697 905 53 147253 855 148088 475
582 929 149022 157 309 36 682 958

150066 241 448 84 507 642 52 879
935 151115 354 673 152782 860 940
42 92 153302 5 47 555 733 154071
168 319 91 408 58 788 823 85 971
155080 121 366 441 511 16 641 795
884 935 156031 386 636 39 613 81
157584 677 776 849 94 985 158147
207 305 477 999 159075 115.

160521 67 161034 49 83 167 75 405
748 64 845 945 162218 23 76 331 438
48 564 681 834 992 163170 209 512
46 717 820 923 164126 501 862 943
165187 220 335 44 996 168329 574
80 96 807 59 167132 86 221 62 331
488 744 824 994 168053 58 76 446 51
687 91 761 169015 264 605 755 76
877 926 170027 144 263 466 531
171304 61 725 825 96 172717 85 845
173305 518 88 920 174017 130 207 12
21 89 335 448 55 64 516 930 175038
251 37 312 643 998 176175 471 575
694 841 996 177244 340 705 99 178107
78 303 455 83 179146 579 671 783
844 180089 98 215 26 181140 65 208
347 422 74 641 882 182166 763 183973
184045 139 440 847 967.

PROGRAM RADJOFONICZNY.

SOBOTA, 21 WRZEŚNIA.

WARSZAWA-RASZYN. 6,30: Audycja poranna. 8,00: Audycja dla szkół. 8,10: Przerwa. 11,57: Sygnał czasu. 12,03: Dziennik południ. 12,15: Koncert ork. kamer. z Wilna. 13,25: Chwilka dla kobiet. 14,30: Muzyka lekka (płyty). 15,00: Fragment z pamiętnika W. Kossaka. 15,15: Przegląd giełdowy. 15,25: Nasz handel morski. 15,30: Koncert zespołu Pawła Rynasa. 16,00: Lekcja języka franc. 16,15: Utwory na fort. z Poznania. 16,30: Skrzynka techniczna. 16,45: „Cała Polska śpiewa". 17,00: „Jak umocnić gospodarczą samodzielność Polski": „Przyrost ludnościowy i sprawa dochodu społecznego", odczyt. 17,15: Nowości z płyt. 17,45: Świat naszych zwierząt: „Borsuk", pogad. 17,50: „Nasze miasta i miasteczka": Drohiczyn - pogad. 18,00: Teatr wyobraźni; słuchowisko dla dzieci starszych p. t. „Antena w karczmie „Rzym" J. Morawskiej (wznowienie). 18,30: Przegląd wydawnictw. 18,40: Pogadanka społeczna. 18,45: Muzyka (płyty). 19,00: Przegląd prasy rolniczej. 19,10: Program na dzień nast. 19,20: Koncert reklamowy. 19,35: Wiadom. sport. lokalne i ogólne. 19,50: Pogadanka aktualna. 20,00: Koncert w wyk. ork. P. R. pod dyr. St. Namysłowskiego. 20,45: Dziennik wieczorny. 20,55: Obrazki z Polski współczesnej. 21,00: Audycja dla Polaków zagranicą. 21,30: „Wesoła syrena". 22,00: Koncert w wyk. ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego z udz. E. Mossakowskiego (śpiew). 23,00: Wiadom. meteor. dla komunikacji lotniczej. 23,05: Najnowsze komedje muzyczne. Koncert w wyk. małej ork. P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego.

NIEDZIELA, 22 WRZEŚNIA.

WARSZAWA-RASZYN. 9,00: Audycje poranne. 10,00: Transm. nabożeństwa z kościoła metropolitalnego w Poznaniu. Kazanie wygłosi J. E. ks. kardynał dr. Hlond. Po nabożeństwie muzyka (płyty). 12,15: Poranek muzyczny. Wyk.: ork. symf. P. R. pod dyr. St. Nawrota i Ida Haendlówna (skrzypce). W przerwie o godz. 13,00: teatr wyobraźni: fragment słuchowiskowy p. t. „Król Jeleń" Carlo Gozzi'ego. 14,00: „Dodo" B. Schulza, odczytanie noweli. 14,20: Muzyka salonowa (płyty). 15,00: Godzina rolnika: 1. Porady weterynaryjne. 2. Muzyka (płyty). 3. Przegląd rynków produktów rolnych. 4. „Na gruncie" słuchowisko wiejskie. 16,00: „Jak się uczył Stephenson", dialog dla dzieci starszych. 16,15: Minjatury kwartetowe (tr. z Krakowa). 16,45: „Cała Polska śpiewa", koncert z Katowic. 17,00: Muzyka taneczna w wyk. zespołu St. Rachonia. 17,40: „Migawki regjonalne", audycja słowno-muz. z Łodzi. 18,00: Recital fortepianowy Maryli Jonasówny. 18,30: Teatr wyobraźni z Poznania. 19,00: Program na dzień nast. 19,10: Koncert reklam. 19,25: Wiad. sport. lokalne. 19,30: Muzyka jazzowa (płyty). 19,45: Co czytać? 20,00: Koncert w wyk. ork. symf. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego z udz. Zofji Fedyczkowskiej (śpiew). 20,45: Wyjątki z pism Józefa Piłsudskiego. 20,50: Dziennik wieczorny. 21,00: „Na wesołej lwowskiej fali" ze Lwowa. 21,30: „Podróżujemy", feljeton z Krakowa. 21,45: Wiadom. sport. ze wszystkich rozgłośni P. R. 22,00: Muzyka taneczna (płyty). 23,00: Wiad. meteorol. dla komunikacji lotniczej. 23,05: Muzyka lekka (płyty).

TORUŃ. 9,00: Tr. z Warszawy. 9,50: Program na dzień bież. 10,00: Tr. z Poznania i Warszawy. 11,57: Tr. z Warszawy i Krakowa. 12,03: „Wydawnictwa pomorskie", przegląd kult. artyst. omówi Zygmunt Mocarski. 12,15: Tr. z Warszawy. 14,20: Koncert życzeń — radjosłuchacz ma głos. 15,00: „Przejście z żywienia pastwiskowego na zimowe", pogad. roln. wygł. inż. Wł. Skrzypek. 15,10: Tr. z Warszawy. 16,15: Tr. z Krakowa i Katowic. 17,00: Tr. z Warszawy i Łodzi. 18,00: Tr. z Warszawy i Poznania. 19,00: Program na dzień nast. 19,10: Koncert reklam. 19,25: Wiadom. sport. z Pomorza. 19,30: Włoscy tenorzy (płyty). 19,45: Tr. z Warszawy. 21,00: Tr. ze Lwowa i Warszawy. 21,45: Wiad. sport. ze wszystkich rozgłośni P. R. 22,00: Tr. z Warszawy. 23,05: Muzyka lekka (płyty).

W środę, dnia 18 września 1935 r. o godzinie 15.30 w siedzibie swojej w Owczarkach pod Grudziądzem, rozstał się z tym światem po pełnem trudu i znoju życiu w wieku lat 71, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, teść i dziadek ś. p.

Wiktor Kulerski

Założyciel i Wydawca „Gazety Grudziądzkiej“ — b. Komisarz graniczny Komisji Delimitacyjnej na Pomorzu — b. senator Rzplitej Polskiej.

W smutku pogrążona **Rodzina.**

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby w Owczarkach do kościoła Najśw. Serca Jezusowego w Grudziądzu — Małe Tarpno nastąpi w piątek o godz. 4-tej po poł. Msza św. żałobna odbędzie się w sobotę w kościele Najśw. Serca Jezusowego w Małem Tarpnie o g. 9-tej rano, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz parafjalny w Grudziądzu (przy parku miejskim). (17233

Dnia 18 września zmarł w Grudziądzu ś. p.

Wiktor Kulerski

członek honorowy Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich.

W Zmarłym prasa pomorska traci jednego z najstarszych pionierów dziennikarstwa polskiego.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich.

17228

Obwieszczenie.

W postępowaniu upadłościowem nad majątkiem firmy „Poltex“ właścicielka Mene Ser w Bydgoszczy ma nastąpić podział końcowy. Suma wierzytelności objętych podziałem wynosi 52.770,18 zł. zaś rozporządzalna do podziału masa 5.080, 17 zł. Z tego przypada na wierzytelności kat. I. — 78,50 zł, kat. II. — 1 840,80 zł, kat. VI. — 3.160,87 zł. (6,19%). Wykaz wierzytelności mających się uwzględnić przy podziale, wyłożona do wglądu stron zainteresowanych w Sekretarjacie Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, pokój nr. 5.

Bydgoszcz, dnia 19 września 1935 r,

9468) **Adwokat Jerzy Niedźwiedzki**, zarządca upadłości.

Czytelnicy nasi mają głos.

Upośledzeni pocztowi urzędnicy.

W niedzielnym numerze podaje Redakcja w artykule o zamierzanej obniżce poborów urzędniczych jako uposażenie klas I—V **kwoty zawrotnej wysokości.** Przypuszczam, że kwoty te mogą dotyczyć tylko **elity pierwszej klasy,** może urzędników **ministerjalnych.** Np. uposażenie naczelnika wydziału (V klasa) podane jest na 1000 zł. Byłem od roku 1921 wiceprezesem i naczelnikiem wydziału pocztowego tutejszej dyrekcji w piątym stopniu służbowym, ale nawet w latach najlepszej konjunktury skarbowej, kiedy skarb państwa dysponował miljonowemi rezerwami, pensja moja wynosiła 820 zł (netto) a dzisiaj już od paru lat wynosi 563 zł. Po projektowanej obniżce o 15% wynosiłaby zatem 490 zł. t. j. tylko o 60 zł. więcej od uposażenia, jakie pobierałem przed 35 laty w markach na stanowisku **sekretarza poczty** tj. urzędnika średniego (mittlerer Beamte) — podług dzisiejszej nomenklatury II-giej kategorji.

W moim wypadku byłaby to w całem tego słowa znaczeniu **„gradatio ad minus“,** gdyż chyba tytułu samego nie można zaliczać do uposażenia. Wprawdzie według **obietnic Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu** przy przejęciu w 1920 roku mieli urzędnicy formalnie pływać w złocie, ale tylko niestety **w teorji,** bo faktycznie było inaczej, zawsze w pierwszej linji byli karani urzędnicy, mianowicie **pocztowi,** którzy już w czasach zaborczych byli upośledzeni w stosunku do urzędników administracyjnych.

Budzyński.

—::—

Zniżki kolejowe na zawody szybowcowe w Ustjanowej.

Komunikat Koła Szybowcowego — Bydgoszcz.

Celem umożliwienia jak najszerszym kołom zainteresowanym w rozwoju szybownictwa polskiego, obserwowania krajowych zawodów szybowcowych, odbywających się w Ustjanowej w czasie od 22. 9. — 6. 10. br., Pan Minister Komunikacji **przyznał osobom udającym się w tym czasie do Ustjanowej, 70 proc. zniżki kolejowej, używalnej na zasadzie kart uczestnictwa w ten sposób, że za przejazd do Ustjanowej opłaca się bilet za zniżką około 30 proc., zaś powrót odbywa się bezpłatnie,** na zasadzie karty uczestnictwa, potwierdzonej przez kier. zawodów w Ustjanowej, oraz przez kasę biletową w Ustrzykach Dolnych.

Ze względów komunikacyjnych przyjazd odbywa się do stacji Ustrzyki Dolne, gdzie komitet zawodów posiada kiosk informacyjny i biuro kwaterunkowe oraz przygotowane pojazdy na miejsce zawodów. Osoby pragnące zniżkę wykorzystać, obowiązane są do wykupienia w Ustjanowej biletu wstępu na zawody w cenie 1,50 zł od osoby, bez czego poświadczenie konieczne dla bezpłatnego powrotu, wydawane nie będzie.

Karty uczestnictwa wydaje sekretarjat Koła Szybowcowego Bydgoszcz, ul. Piotra Skargi 7 od godz. 18—19 codziennie oprócz niedziel i świąt.

Najnowsze orzecznictwo podatkowe.

Ogłoszenie upadłości nie zwalnia przedsiębiorcy od obowiązku złożenia zeznania o obrocie. (Wyrok S. N. 10. VI. 1934 2 k. 624/32.)

Błąd w zeznaniu podatkowem. Błąd popełniony przez płatnika w zeznaniu nie może być wykorzystany na jego niekorzyść. (Wyrok NTA. z 17 IV. 1929 I. 1257/26.)

Sprostowanie zeznania podatkowego. Płatnik nie jest związany złożonem zeznaniem i ma prawo sprostować je na swoją korzyść. (Wyrok NTA. z 11. VI. 1930 1 rej. 4769/28.)

Sprostowanie zeznania pod względem prawnym może być dokonane ze skutkiem, prawnym tylko w toku postępowania wymiarowego, względnie odwoławczego. (Wyrok NTA. z 7. III. 1934 I rej. 6044/30.)

Dowód z ksiąg handlowych nieprowadzonych za cały okres wymiarowy. Nietrafnem jest zapatrywanie władzy pozwanej, że księgi handlowe płatnika nie mogły być przejęte wogóle pod uwagę przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu z tego powodu, że były one prowadzone nie za cały okres wymiarowy, lecz dopiero od dnia 1 maja roku kalendarzowego.

Zapatrywanie powyższe władzy pozwanej, jakoby księgi handlowe, a zatem księgi pod względem formalnym odpowiadające wymogom kodeksu handlowego nie stanowiły w konkretnym przypadku dowodu, jest błędne i nie może być żadnym przepisem prawnym poparte. Skarżący bowiem, jak wynika z treści jego odwołania — nie zamierzał bynajmniej swemi księgami handlowemi udowodnić pełnego obrotu za cały rok, lecz jedynie obrót za czas od 1 maja do końca roku, a to w celu przekonania komisji, iż za pozostałe 4 miesiące omawianego czasokresu niepodobna było osiągnąć obrotu w wysokości ustalonej przez władzę pierwszej instancji. (Wyrok NTA. I. rej. 2205/25.)

Ważna publikacja w sprawie kaucyj emigracyjnych.

Izba Skarbowa Pomorska w Grudziądzu podaje do wiadomości, że w związku z zakończeniem rokowań polsko-niemieckich w sprawie uregulowania kaucyj emigracyjnych, Ministerstwo Skarbu umorzyło roszczenia podatkowe, zabezpieczone kaucjami emigracyjnemi.

Wydanie kaucyj emigracyjnych, złożonych w walucie markowej jednego z obu zainteresowanych państw w myśl obopólnego porozumienia stało się z powodu dewaluacji bezprzedmiotowe.

W sprawie wykreślenia hipotek, stanowiących kaucje emigracyjne należy zwracać się do właściwycch Urzędów Skarbowych.

Kaucje emigracyjne, złożone w książeczkach oszczędnościowych, w papierach wartościowych, listach hipotecznych, lub w walucie państwa trzeciego, właściwe Urzędy Skarbowe zwolnią na wniosek osób, które je złożyły lub na wniosek ich prawnych następców, za zwrotem pokwitowań wydanych w swoim czasie przez Urzędy Skarbowe.

Wnioski o których wyżej mowa winny być złożone w terminie do dnia 1. 10. 1935 r.

O ile stwierdzone zostanie, że pierwotne pokwitowanie na złożoną kaucję emigracyjną zaginęło uprawnieni mogą na prośbę złożoną do dnia 1. 10. br. otrzymać dodatkowe zaświadczenie.

Z RUCHU WYDAWNICZEGO:

Aleksy Tołstoj „Czarne złoto“, przekład Wacława Rogowicza, wyd. „Rój“, w Bydgoszczy na składzie u Gieryna.

Powieść sowieckiego pisarza jest właściwie udramatyzowaną historją intryg, zabiegów, interwencyj dyplomatycznych i zbrojnych, mających na celu opanowanie Kaukazu, tak niepomiernie bogatego w „czarne złoto“ w naftę.

Z kart książki przemawiają do nas znane postacie byłych polityków i generałów carskich oraz tak wybitne osobistości, jak Clemenceau, Lloyd George i król naftowy, wielki wróg Sowietów, Deterding. Akcja przerzuca się z miejsca na miejsce z Paryża do Sztokholmu, z Londynu na Południe Rosji, z Petersburga do Berlina. Wielość osób i wieloplanowość akcji, moc poruszonych tematów, różnolitość obserwacji nie czyni z tej książki łatwej lektury. To jest prawdziwy „kombinat“, w którym nie trudno się zgubić, ale w którym zawsze można znaleźć ideowe nastawienie autora, wykazującego na każdem miejscu zgniliznę rosyjskiej emigracji i zachodnio-europejskiego świata kapitalistycznego.

MUSSOLINI I LEW BRYTYJSKI.

Na pierwszej karcie najnowszego numeru „Tęczy“ zamieszczono doskonałą karykaturę, ilustrującą w poszczególnych obrazkach istotę zatargu włosko-abisyńskiego. Tej sprawie poświęcona jest cięta i dosadna „Kronika miesięczna“, poruszająca zagadnienie podbojów kolonjalnych i ich stronę moralną. Omawiany numer tętni aktualnością. Trudno wszystko wymienić. Przedewszystkiem jednak trzeba wskazać na reportaż z Niemiec hitlerowskich, zilustrowany ciętemi karykaturami, dalej świetny artykuł prof. Tarnawskiego p. t. „Przemiany duszy angielskiej“, G. Morcinka o tem, jak to na Śląsku p. Prezydent jest gazdą, St. Szpotańskiego o Sułkowskim Żeromskiego i Sułkowskim prawdziwym, Nowaczyńskiego o gramatyce (!), Latoszewskiego o operze itd. Obok części aktualnej jest również bogaty materjał beletrystyczny, rozrywkowy, urozmaiceniowy. Dwie nowele, filatelistyka, rozrywki umysłowe, grafologja, plansze rotograwurowe oraz niezwykle ciekawy konkurs literacki z nagrodami.

„Tęczę“ otrzymać można w księgarniach, kioskach, u kolporterów lub wprost w administracji — Poznań, Aleje Marcinkowskiego 22.

CH. Z. M. P.

„ODRODZENIE“

KOŁO II MĘSKIE — SZWEDEROWO.

W sobotę, 21 bm. o godz. 19.30 odbędzie się zebranie walne. Uprasza się o liczny udział.

Giełda zbożowo-towarowa w Bydgoszczy

Warunki: Handel hurtowy, parytet Bydgoszcz ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg

Notowania odbywają się we wszystkie dni powszednie.

Notowania z dnia 19 września 1935 r.

		cena transakcyjna	cena orjentacyjna
Żyto 75 ton		od zł 13,00	13,25— 13,50
„		do zł 13,25	
Usposob. mocne			
Pszenica eksportowa	zł		
Pszenica standart.	zł		17,25— 17,75
Usposob. stalsze			
Jęczm. brow.	zł		15,50— 16,00
Jęczm. jednolity	zł		14,75— 15,25
Jęczm. zbiorowy	zł		14,25— 14,75
Jęczm. zimowy	zł		—
Usposob. stałe			
Owies	zł		15,25— 15,75
„			
Usposob. mocne			
Mąka żyt. 55% wł. worka	zł		20,75— 21,25
Mąka żyt. 65% wł. worka	zł		19,50— 19,75
Mąka żyt. 55—70% wł. w.	zł		15,25— 15,75
M. żyt. razow. 95% wł. w.	zł		16,25— 16,75
M. żyt. pośl. 70% wł. w.	zł		13,25— 13,75
Usposob. stałe			
Mąka psz. I A. wł. w.	zł		30,00— 32,00
Mąka psz. I B. wł. w.	zł		28,50— 29,50
Mąka psz. I C. wł. w.	zł		27,75— 28,75
Mąka psz. I D. wł. w.	zł		26,75— 27,75
Mąka psz. I E. wł. w.	zł		25,75— 26,75
Mąka psz. II A. wł. w.	zł		24,00— 25,00
Mąka psz. II B. wł. w.	zł		23,50— 24,50
Mąka psz. II D. wł. w.	zł		22,25— 23,25
Mąka psz. II F. wł. w.	zł		18,00— 18,50
Mąka psz III A. wł. w.	zł		16,75— 17,75
Mąka psz. III B. wł. w.	zł		15,50— 16,00
Mąka psz. razowa wł. w.	zł		20,00— 20,50
Usposob. stałe			
Otręby żytn. stand.	zł		9,50— 10,00
„ „ „	zł		
Otręby psz. miałkie	zł		10,00— 10,75
Otręby pszenne średnie	zł		9,50— 10,00
Otręby pszenne grube.	zł		9,75— 10,50
Otręby jęczmienne	zł		10,00— 11,00
Rzepak zim. bez worka	zł		36,00— 37,50
Rzepik zimowy	zł		31,00— 33,00
Mak niebieski	zł		45,00— 47,00
Gorczyca	zł		37,00— 39,00
Siemię lniane	zł		31,50— 33,50
Groch polny	zł		21,00— 23,00
Groch Wiktorja	zł		30,00— 34,00
Groch Folgera	zł		22,00— 2400,
Ziemniaki jad. pomors.	zł		—
Ziemniaki jad. nadnotec.	zł		—
Płatki ziemniaczane	zł		—
Makuch lniany	zł		18,50— 19,00
Makuch rzepakowy	zł		13,50— 14,00
Makuch słonecznikowy	zł		19,50— 20,50
Makuch kokosowy	zł		15,00— 16,00
Siano nadnotec. luzem	zł		5,00— 5,50
Srut Soja	zł		19,50— 20,00

Ogólne usposobienie stałe

Odpowiedzi redakcji

„113“. — Adresować w dalszym ciągu do Belwederu.

Łacinnikowi. Słowo łacińskie: **palus, paludis,** oznaczające wodę stojącą, jeziora, mogło również wywrzeć wpływ na polskie określenie **Pałuk,** obfitujących w jeziora, szczególnie w okolicy Żnina.

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Bninie pow. wyrzyski i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Bnin tom I. karta 18, na nazwisko Jana Latackiego rolnika i żony jego Florentyny z domu Powalisz, zostanie w drodze egzekucji dnia **9 listopada 1935 r.**, o godz. 10-tej przed południem. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 10. Nieruchomość położona w Bninie, stanowi gospodarstwo rolne o obszarze 10,08,80 ha. Czysty dochód jako podstawa podatku gruntowego 27,42 tal. Roczna wartość użytkowa mieszkania 90,— marek. Księga podatku budynkowego 33,— matrykuła podatku gruntowego 27. Wartość szacunkową ustalono na 9.410 zł. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 22 stycznia 1934 r. (17246
Wyrzysk, dnia 16 września 1935 r. **Sąd Grodzki.**

POLECENIA

Fasonowanie
i czyszczenie kapeluszy damskich — męskich, najnowsze fasony. **Pomorska 35.** 15309

Kto buduje?
temu polecam **kantówkę** po **45 zł, drzewo okrągłe 18 zł., deski, szalówka 60 gr** Także **deski stolarskie i kompl. budowle.** Na życzenie franko stacja odbiorcy. (17243
J. Jaśtak, Tartak Cekcyn (Pom.)

SPRZEDAŻE

Pianino
w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Zgłosz.: skład, Jan Stellmach, Magdzińskiego 1. (17239

Forteplan (9469
Bechstein. Of. filja „I. S. 69“.

Pierzyna
Bocianowo 47—9. (9483

Śledziówki (17242
większą partję kupi Majętność Unisław, poczta Unisław pow. Chełmno.

POSADY WOLNE

Służąca
do wszelkich prac domowych z samodzielnem gotowaniem, potrzebna. Zgł. od godz. 10—12 i od 16—18-tej. Pilaczyńska, Pomorska 10. (17267

Do mego
składu piekarskiego poszukuję od dnia 15. X. 35. samodzielną, rutynowaną ekspedjentkę. Wymagana biegłość ekspedycji z znajomością handlową. Oferty proszę skierować z załączoną fotografją którą się zwraca i wynagrodzeniem pod adresem: Franciszek Lessnau, Puck, Rynek 5. (17245

Dziewczyna
posługaczka potrzebna. Chrobrego 16—4. (9476

Do spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością (jednokrotna odpowiedzialność) szybko się rozwijającej i świetnie prosperującej, poszukujemy z nowym rokiem obrachunkowym, rozpoczynającym się 1-go października br. **udziałowców.** W rachubę brane będą tylko nieposzlakowane osoby. Zgłoszenia do Dziennika pod **„Zarząd“.** (17229

Forteplan
150 zł. Pfitzenreuter, Pomorska 27. (9475

Franc. bilard
z przynależnościami od prywatnego właściciela, dobrze utrzymany z powodu wyjazdu za 250 zł na sprzedaż. Drowa Guldschmidt, Czersk, Chojnicka. (17256

Łóżeczko (17250
dziecięce oraz wózek kupię. Wiadomość: Uśmiech Fortuny, Pomorska 1.

KUPNA

Chevrolet
ciężarowy, 6 cylindrowy Lise, nowszy rocznik kupię. Zgłoszenia z ceną i opisem do filji Dziennika „Ciężarowy“. (9480

Służąca
umiejąca samodzielnie gotować, z dobremi świadectwami potrzebna. Dworcowa 35, Jaworski. (9485

Potrzebna
sumienna dziewczyna do wszelkiej pracy, zaraz. Gdańska 120. (9486

Dziewczyna
do dziecka przychodnia potrzebna. Wiadomość: Uśmiech Fortuny, Pomorska 1. (17249

Poszukuję
dziewczyny do wszelkich prac domowych z pomocą w składzie, gotowaniem, język polski, niemiecki, tylko dobrze poleconą. Skład bławatów, Grunwaldzka 57. (17241

POSADY POSZUKUJĄ

Kowal (9479
podkuwacz, z narzędziami poszukuje pracy w większej firmie. Adres wskaże Dzien.

DZIERŻAWY

Skład
z pokojem ewent. z objęciem portjerstwa przy ul. Bocianowo 13. Informacje 3-go Maja 9—3. (9477

MIESZKANIA SZUKA

2 pokoje
z kuchnią poszukuje od 1 października lub listopada urzędnik państwowy. Zgłoszenia filja „Pewny płatnik“. (9478

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

2 i 3 pokojowe:
kuch. Jana Kazimierza 8/1a

2 pokojowe:
Kuligowski, Gdańska 33.

4 pokojowe:
kuchnia. Chwytowo 5.

3 pokoje
z kuchnią i łazienką od 1. X. 35. dla małej rodziny do wynajęcia. Ul. Stroma 31, gospodarz. (17168

6 pokoi
do wynajęcia. Aleje Mickiewicza 9. (9395

5 pokojowe (17240
odremontowane przy ulicy 20 Stycznia. Wiadomość: Grzegorzewski, Mostowa.

2 pokoje
kuchnia w spokojnem, lepszem domu parterowym, ew. ogród. Szwederowo, 10 min. Starego Rynku, oddam. Czynsz rok zgóry. Of. filja „H. B.“ (9482

3 pokojowe (9487
centralne ogrzewanie. Gdańska 34, księgarnia.

4 pokoje
komfort od 1. 10. 35 r. do wynajęcia. Sobieskiego 2, m. 8. (17255

POKOJE WOLNE

Pokój
umeblowany, łazienka, osobne wejście. Petersona 12—3. (9489

RÓŻNE

Oddam
koncesję na wyszynk zaraz. Adres Dziennik. (8484

ZGUBY

Zgubiono
18-go zegarek złoty kopertowy, wysadzany emalją, przy Chodkiewicza, Mickiewicza, Gdańskiej, Śniadeckich, Pomorskiej. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot za wysokiem wynagrodzeniem. Wilkoszewski, Cieszkowskiego nr. 22. 9490.

MATRYMONJALNE

Panna
lat 33, rzym.-kat., posiada dom, 2 morgi ziemi i 1500 zł, szuka pana do lat 37, najchętniej urzędnika emerytowanego, lub pana który prowadzi samodzielnie przedsiębiorstwo. Oferty z fotografją pod „33“ do Dz. Bydg. (17244

POLECENIA GODNE

Wyciąć i zachować!

Źródła Zakupu w BYDGOSZCZY

Wyciąć i zachować!

Mydła i proszki

wielki wybór i najtaniej
Karol Gniewkowski
Rynek Marszałka Piłsudskiego 27
Tel. 1584

Obuwie

Nadeszły nowe fascny znane z elegancii
St. Grzegorzewski
Mostowa 9 - Tel. 1372

Jan Zieliński Toruń
Oddział Bydgoszcz
ul. Gdańska 12 - Tel. 1652

Franciszek Paszek
Skład i pracownia obuwia
ulica Gdańska 63.

Solidne modne obuwie we wszystkich fasonach i niskich cenach
Fr. Wiśniewski
Mostowa 10
Obuwie na miarę - Reperację
Rok zał. 1883

Obrazy i lustra

Oprawa obrazów i luster
najlepiej najtaniej
Józef Mruk Długa 20
Tel 3303

Okulary — optyka

St. Zakaszewski
Centrala Optyczna
Gdańska 9 - Telefon 1099

Odlewy mosiężne i żelazne

A. Koszeniuk
Kozietulskiego 23 Tel. 3745
Odlewnia wszelkich metali
Wykonanie pierwszorzędne

Ogrodnictwo — Kwiaciarnia

Drzewa - Krzewy - Kwiaty - Warzywa
pierwszorzędne — najtaniej
Hurt. **R. Böhme** Detal.
Jagiellońska 16 - Tel. 3042

Pończochy

„Dom Pończoch"
wł. Leon Poćwiardowski, Łucja Bossakowa Ul. Mostowa 12

J. Wański
Gdańska 39 (róg Śniadeckich)

Przemysł ludowy

Płótna, Makaty, Ręczniki, Obrusy
Wyroby z lnu, gliny, drzewa
Gdańska 68

Porcelana

A. Hensel
właśc: W. Sierpiński i I. Kasprzak
Dworcowa 4 - Tel. 3193

H. Dymkowski
Skład Porcelany
Gdańska 1 - Telefon 1029

Zofja Wojciechowska
Porcelana, fajans, szkło, emalja
sprzęty kuchenne
Gdańska 71 - Tel. 19-61

Pierze — Puch

J. Pilaczyński i S-ka
Gdańska 14 - Tel. 3814

Parasole

Bydgoska Fabryka Parasoli
Rudolf Weissig
Gdańska 13 - Tel. 3318

Perfumerja

Inst. piękności **„Halina"**
właśc. Halina Paździerska
Marsz. Focha 14. Tel. 3853

Papiery

Jan Jakowienko
Przyb biur., kreślarskie i elektr.
kopjarnia planów budowlanych
Dworcowa 5 - Tel. 16-97

Powroźnicze wyroby

Hurtownia Wyrobów Powroźniczych
A. Tugemann
Dworcowa 62 - Tel. 3796

Rowery

Skład rowerów
J. Reeck Dworcowa 21
Części do rowerów i reperacje.

Radjo i reperacje

R. B. Reimann
Dworcowa 25 - Tel. 3780

Br. Ziętak Inżynier zał. 1920
Dworcowa 11 - Tel. 3339

„Radjolavox"
Specjalny skład radjotechniczny
wł. St. Winkler, kier. L. Porzyński
Dworcowa 64 - Tel. 2101

Światło (lampy)

Br. Ziętak Inżynier zał. 1920
Dworcowa 11 - Tel. 3339

Skóry (przybory szewskie)

Skład skór
przyborów szewskich i siodlarsk.
Wł. Grzeczkowski
Ul. Długa 62

Stempli wytwórnia

Zakład Rytowniczy
Bol. Włodarczyk
Dworcowa 30 - tel. 11-06

Samochody i reperacje

Warsztaty reperacyjne
samochodów i motocykli
A. Różycki
Gdańska 105

Stolarskie przybory

T. Kamieńska
Dworcowa 62 - Tel. 3776

Torebki i walizki

St. Nowakowska
Niedźwiedzia 7 - Tel. 1571

Magazyn wyrobów skórzano - galant.
i przyborów podróżnych
Bronisław Kuczyński
Mostowa 2 przy Starym Rynku

Fr. Lewandowski
repr. Fabr. Walizek w Bydgoszczy
ulica Długa 29

Trykotaże i towary krótkie

Trykotaże, wełny swetrowe i pończoszniczę, bawełniczki, fartuchy
Marjan Susała
Rynek Marszałka Piłsudskiego 19
Tel. 1128

Tapety

Wysyłkowy Dom Tapet
S. Stryszyk
Długa 12 - Telefon 1239

Tapicerskie przybory

Artykuły Tapicerskie
Stanisław Drzazga
Dworcowa 76 - Tel. 1767

Trumny

Zakład Pogrzebowy
„Ceremonjał"
Wełniany Rynek 12

Wina — spirytualje

J. J. Goerdel
właśc. Edmund Matecki
Handel win i spirytuozów
Długa 10 — Tel. 3014.

R. G. Schmidt
Jagiellońska 12 - Tel. 3888

Wyprawy ślubne i niemowlęce

Specjalny Magazyn Wypraw
J. Pilaczyński i Ska
Gdańska 14 - Tel. 3814

Wody kolońskie

i fachowe przybory dla fryzjerów
N. Kudrycka
Dworcowa 7 - Tel. 1463

Inst. Piękności **„Halina"**
Marsz. Focha 14 - Tel. 3853

Wypożyczalnie książek

„Lektura"
Gdańska 54 Instytut Literacki
Telefon 17-39 Księgarnia
poleca najnowsze
powieści beletrystyczne.

Modna wypożyczalnia książek
dzieła najnowszych pisarzy
„Novitas" Gdańska 66

Wełny

Cz. Borys Plac Teatralny 2
Tel. 3708

Węgiel — koks

Eug. Hofmann
Zamojskiego 5 - Tel. 3954
Górnośl. węgiel - koks - brykiety
Hurt. Detal.

Zabawki — lalki

A. Hensel
właśc.: W. Sierpiński i I. Kasprzak
Dworcowa 4 - Tel. 3193

Zegarmistrz i reperacje

Biżuterja — złoto — srebro
Bruno Grawunder
Jubiler
Dworcowa 57 - Tel. 1698

Żelazne towary

F. Lewandowski
Dworcowa 50, róg Sienkiewicza
Telefony nr. 3194 - 2115

KAFLE
białe i kolorowe
Piece przenośne
i kuchenki
największy wybór
— najniższe ceny —
O. Schöpper
Bydgoszcz, ulica Zduny 9.

Poszukujemy używanych lecz w dobrym stanie
1 zegar kontrolny dla robotników
1 kocioł parowy o pow. ogrzew. 810 m² na 10—12 atm. (9472
1 kocioł parowy o pow. ogrzew. 50—60 m² 8 atm.
1 maszynę do pisania.
Oferty prosimy składać pod **„F. O. B."** do filji Dziennika.

17242 **Silnego konia roboczego kupi** Impregnacja, Bydgoszcz

POLECENIA

Szachy
bezpłatnie. Restauracja Dworca Głównego. (15496

Fotografja (9452
„Wiol" została przeniesiona na ulicę Św. Trójcy 21, naprzeciw kościoła Św. Trójcy. Polecamy się nadal szanownej klienteli.

Obrączki
ślubne, zegarki, biżuterja, reperacje starannie tanio. Skoraczewski, Dworcowa nr. 36. (17253

Szkło okienne
oraz wszelkiego rodzaju **butelki** do piwa, lemoniady, wódek, wina, apteczne, balony itp. po cenach konkurencyjnych poleca Wielkopolska Huta Szkła Wacława Pasikowskiego, **Bydgoszcz, ul. Toruńska 308,** telefon nr. 13-25. (16679

Platery (17231
do srebrzenia, niklowanie metali, złocenie, oksydowanie, patynowanie, odnawianie bronzów, przyjmują Warszawskie Zakłady Galwaniczne, Bydgoszcz. Gdańska 73, mistrz L. Nowosielski.

Myśliwi
polują tylko z bronią i nabojami od firmy (17252
Hubertus
Bydgoszcz, ul. Grodzka 8 (narożnik Mostowej), telefon 36-52. Fachowa naprawa broni.

Repertuar kin bydgoskich:

ADRIA: „Mężowie do wyboru" i nadprogram.
APOLLO: „Szkarłatny kwiat" i bajka kolorowa pt. „Wesołe zajączki".
BAJKA: „12 krzeseł" z Dymszą", „Rycerze Stepu" i nadprogram pt.: „Karolek Tarzanem".
BAŁTYK: „Złoto szatańskiej przyłęczy" i „Orli szczyt".
KRISTAL: „Kwiaciarka z Prateru", premjera.
MARYSIEŃKA: „Z pamiętnika detektywa" z Gretą Garbo, premjera i nadprogram.
REWJA: „Czarna Perła". Na scenie nowy zespół w nowej rewji pt.: „Jesienne manewry".

SPRZEDAŻE

Kolonjalki
od 500—8 000, 190 mórg blisko Bydgoszczy, zamienię na dom. „Doroteum", Pomorska 2. (17250

Wóz
kryty resorach tanio. Bernardyńska 4. (17236

Skład
wyrobów tytoniowych na sprzedaż. Wiadomość w Dzienniku. (9446

Kafle
najtaniej. Ugory 40. (15752

Samochód (9450
limuzyna w dobrym stanie za cenę około 1500 zł. na sprzedaż. Zduny 15-2.

Koń (17155
8 lat (klacz). Kujawska 60.

KUPNA

Dom (9436
nowoczesny, 3 lub 4 pokojowe w dobrym położeniu, kupię za gotówkę. Oferty filja „Nowoczesny".

Kupię
dom handlowy, większe miasto, wpłacę 10—15.000. Oferty Agentura Dzien. Bydgoskiego Nakło. (17072

Willę (9474
5—6 pokojową z ogrodem kupię za gotówkę. Szczegółowe oferty z podaniem ceny, miejsca położenia, zadłużenia, do filji Dziennika pod „A. D. 777".

POSADY WOLNE

Potrzebna (9474
kucharka - gospodyni, z dobremi świadectwami. Al. Mickiewicza 5, m. 4.

Sznyciarz (17237
na wykroje precezyjne natychmiast potrzebny. Zgłosić: Malborska 13, m. 6.

Fryzjer (17238
potrzebny. Chocimska.

Panienkę
inteligentną, rutynowaną do obsługi gości. „Argentyna", Gdańska 30. (17230

Bufetowa
do obsługi gości potrzebna zaraz. Adres Dziennik. (17225

Fryzjer
potrzebny. Grunwaldzka nr. 64. (17226

DZIERŻAWY

Rzeźnictwo
w dużej kościelnej wsi zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia administracja Tczew. (17179

Skład
z 2 pokojowem mieszkaniem, do wydzierżawienia. Chełmińska 10. (9471

MIESZKANIA SZUKA

Szukam
3—4 pokojowe mieszkanie w lepszym domu, od 1. 11 lub wcześniej. Oferty filja „Wygodne". (9467

Pokoju
z kuchnią na przedmieściu poszukuję od 1 lub 15 X. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Bezdzietne". (17216

POKOJE WOLNE

Pokój
dla inteligentnej osoby. Moniuszki 5. (9401

Pokój (9470
lub dwa eleganckie, wanna dla solidnego pana. Wiad Pomorska 5, Kawiarnia.

Pokój (17232
słoneczny, całodziennem utrzymaniem. Gdańska 62/5.

RÓŻNE

Wróży
chiromantka przyjezdna. Poznańska 32—2. (17173

Pluskwy
karaluchy, mole wytępia gruntownie nowo wynaleziony płyn gazowy **Gazolit.** (16981

Pies
myśliwy przybłąkał, odebrać Toruńska 156, restauracja. (17215

Biedna
kobieta mająca dwoje swoich dzieci, sama żyjąca w krytycznem położeniu prosi o jakąkolwiek pomoc dla porzuconego dziecka 2 miesięcznego od mężatki. Of. filja Dziennika Bydgoskiego pod „Dziecko". (17208

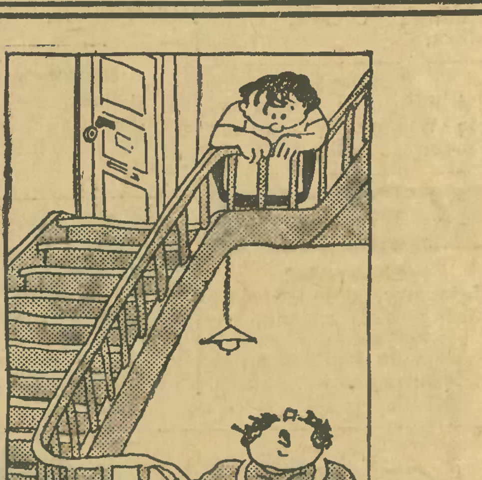
ZGUBY

Zgubiono (17214
kołnierz z kuny. Oddać za wynagrodzeniem Kawiarnia Burzyński, Dworcowa.

MATRYMONJALNE

Największy
wybór majętnych, zdecydowanych pań-panów poleca jedynie Biuro matrymonjalne „Echo" Poznań, Św. Marcin 68. Prospekty darmo. (15687

Brunetka (17176
przystojna, niezależna, pragnie poznać pana do lat 40, urzędnika. Zgłoszenia pod „Brunetka" do agentury Dziennika Bydg. Wiśniewski, Chełmża.

— Jak się powodzi synowi?
— Tak sobie. Raz jest na górze, raz na dole. Pani wie, on obsługuje dźwignię.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł. na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcję odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy; za dział gdyński: Mieczysław Mistat w Gdyni.